

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 24. IV aastakäik

TEATAJA

15. detsembril 1929

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	" 1.50
Välismaale . . .	" 5.00
Poolaastas . . .	" 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval 12—2 p. l.

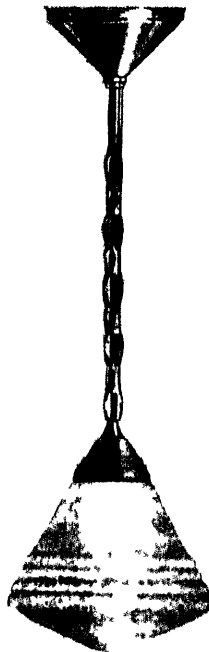
Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk.	kr. 40.00
1/2 "	" 22.00
1/4 "	" 12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Seaduseelnõu tööaja kohta tööstusettevõtetes. Balti riikide majanduslikud probleemid. Teine Balti riikide majanduskonverents. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Rahvusvahelise töökonverentsi ankeet teenijate tööaja normeerimise kohta. Muudatusi äride registris. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Vahisbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

AJAKOHANE valgustus
igale ruumile Philips
armatuuridega!

PHILIPS Phililite —
sisevalgustuseks.
PHILIPS Philiray —
hõberefleksitorid vaate-
akende valgustamiseks
PHILIPS Phililux —
sisevalgustuseks

PHILIPS Philuma —
töökodade jne. val-
gustuseks.
PHILIPS Philuma — välisval-
gustuseks.
PHILIPS Philiflood —
helgiheitja.

**A.-S.
KAPSI & Ko.**

PHILIPS

**TALLINN
Harju 46.**

Seaduseelnõu tööaja kohta tööstusettevõtetes.

Kaubandus-tööstuskoja seisukoht.

Kaubandus-tööstuskojale on saadetud arvamise avaldamiseks „Tööaja seadus tööstusettevõtetes“. Koda on seaduseelnõu võtnud põhjalikule kaalumisele ja jõudnud otsusele, et tööstuse mõiste seaduseelnõu järgi on võetud liiga laialt, kuna ületunnitöö tegemise võimalused on jällegi äärmiselt piiratud.

Meie maa geograafiline asend tingib suvekuudel pikad ja talvel lühikesed tööpäevad. Ehitustööde tegemist takistab meil talv üldse, seepärast ei võimalda kõne all olev seaduseelnõu nende tööde täitmist suvekuudel ainult 8-tunnilise tööpäeva juures läbi viia. Harilikult algavad meil välised tööd alles aprillikuu lõpul ja lõpevad juba novembrikuu keskel, sagedasti veel varemgi. Seepärast kestavad meil välised tööd vaevalt 7 kuud, s. o. 170 tööpäeva. Kui veel võtta arvesse tööpäevade kaotamine pühade ja vihmaste ilmade tõttu, siis jääb järele parimal juhul vaid 150 tööpäeva. Telliskivitehastes aga on hooaeg veelgi lühem, kestab vaevalt 4 kuud, kuna turbatööstuses on tööpäevade arv aastas parimal juhul kõigest 75 päeva.

Kui võtta aluseks ülaltoodud tööpäevade arv, siis peaks meie ehitustööline 8-tunnilise tööpäeva juures enda ära elatama 1200- või jälle turbatööstuses töötav tööline koguni 600-tunnilise tööga aastas, mis on aga meie oludes täiesti võimatu. Ükski tööstus ei suudaks maksa nii suuri tööpalku, et selle lühikese hooaja jooksul teenitud palgaga tööline enda aasta ümber jõuaks ära elatada. Seepärast on loomulik, et välistöödel tuleb lubada pikem tööpäev, võimaldades ühtlasi ka ületundide tegemist. On üsna harilik nähe, et hooajatöödele head töölised ei tule, kui neile ei võimaldata töötada üle 8 tunni päevas. Ja põhjused, nagu ülal ette toime, on ka täiesti arusaadavad.

* Kui pikema tööaja võimaldamine oleneb tööinspektori loast, siis ei või ükski tööline olla selles täiesti kindel, et tal lubatakse töötada soovitud arv tunde päevas, ja tal on tehtud võimatuks tööandjaga sõlmida töölepingut.

Hooaja-töödel peab suvekuudel normaalseks tööajaks arvama vähemalt 10 tundi päevas, millele lisaks tuleb lubada teha 2 tundi ületunni-

tööd. Sellest seisukohast tuleksid seaduseelnõus viia läbi vastavad parandused.

Edasi tuleks tööpäeva pikkuse äramääramisel võtta arvesse asjaolu, et mitte kõikidel aladel töölised ei tööta ühesuguse intensiivsusega ja seepärast ei saa panna maksa ühesugust tööpäeva kõikidele. Näiteks tuleks pikema tööpäeva mõttes teha erandeid vahtidele, tuletõrjujatele, motoristidele, masinamäärijatele, pumpade järelevaatajatele, uksehoidjatele ja muile säärastele, kes kogu aeg ei pea töötama, vaid ainult teatavaks toimetuseks valmis olema. Samasse liiki tuleksid arvata ka töölised laduplatsidel ja sadamates, kes töötavad vahete-vahel, selle järele, kuidas laevad või teised veabainõud kohale jõuavad.

Seaduseelnõus nõutakse ka töölistele eenevõtmiseks eraldi ruum, kuid seda nõuet ei suuda meie oludes kesk- ja väiketöösturid kuidagi täita ja see tuleb järelikult seaduseelnõust kustutada. Samuti tuleks kustutada seaduseelnõust paragraaf, mis normeerib ületunnitööde tasu ja näeb ette, et ületunnitöö eest tuleb maksa vähemalt 50% rohkem kui hariliku aja- või tükitöö eest. Praegu maksvates seadustes ei ole ületunnitöö tasu kuskil kindlaks määratud ja sellele vaatamata, et kokkulepped töölisega on olemas, ei tule arusaamatusi peaaegu sugugi ette. Tükitöö juures, mis ületundidel tehtud, on väga raske, sagedasti koguni võimatu, arvestada liinmaksu.

Kui soovitakse tingimata ületundide tasu fikseerida, siis ei tohiks see olla kuidagi kõrgem kui teistes maades. Näiteks on Saksamaal ületunnitasu alammääraks 25% ja seda lisatasu pole tööandja kohustatud maksma juhtudel, kui ületunde ollakse sunnitud tegema looduse jõududest tekkinud hädaohu sunnil, õnnetusjuhtumitel või kaotajalainud töötundide tasategemisel.

Kõnesolev seaduseelnõu ei näe aga ette, kuidas tuleks meil talitada juhtudel, kui töötatakse sisemise korra määrustes ettenähtud ajast kauem selleks, et teha tasa teistel päevadel kaduma läinud töötunnid. Selles küsimuses võivad tekkida arusaamatused, mis võivad tööstureile tuua teenimata karistusi.

Balti riikide majanduslikud probleemid.

Kindral-konsul Joakim Puhk.

Balti riikide majanduskonverentsi avamisel peetud kõne.

Balti riikide omavahelise lähenemise ja koostöö mõte, austatud härrad, ei ole enam uus. Meie kõik oleme suure huviga jälginud kõiki neid katseid ja algatusi, mis sihitud Balti riikide omavahelisele lähenemisele nii majanduslikul, kultuurilisel kui ka poliitilisel alal. Kohe, kui need maad ja rahvad olid saanud iseseisvaks, seisid nad suure ülesande ees: rajada oma majandus seevõrra kindlale, ratsionaalsele ja tootvale alusele, et see tõelikult suudaks kindlustada meie poliitilist iseseisvust. Me teame, et poliitiliselt suudab olla iseseisev ja rippumatu — niipalju kui on mõeldav üldse rippumatus praeguse komplitseeritud rahvusvahelise läbikäimise juures — üksnes see maa ja rahvas, kes omab majandusliku iseseisvuse.

Teoreetiliselt tunnustavad seda tõe kõik, ka need, kes on kutsunud juhtima meie riikide sise- ja välispoliitilisi korraldusi, kuid meie, majanduslikult tegutsevad inimesed, seisame igapäev vahenditus kokkupuutumises majanduselu ainelistel külgedega ja oleme sunnitud tegutsema puhtreaalses õhkkonnas. See tingib ka meie mõtte ning arusaamise ja meile oli algusest peale selge, et oma rahvamajanduse edukas ülesehitamine nõuab lähedat koostööd ja kontakti esmajoones just lähemate naabritega, — nendega, kellega seob meid endine majanduslik ühtekuuluvus; nendega, kes on poliitiliselt ja geograafiliselt asetatud meiega ühesugustesse tingimustesse; nendega, kelle rahvamajanduse põhitoon omab üldiselt samad iseloomujooned kui meiegi oma. Sellisteks — rahvamajanduslikult lähedateks ja poliitiliselt seisukorralt silmapaistvalt ühesarnasteks riikideks teiste Balti riikide peres tuleb pidada Leedut, Lätit ja Eestit. Seepärast pole sugugi imestada, et meie esimesed majandusliku koostöö konverentsid koostuvad just kolme nimetatud riigi majanduslike organisatsioonide esindajast. Tuleviku jaoks oleks muidugi soovida, et osavõtjate riikide arv neist konverentsidest suureneks mõne uue riigi ligiastumise näol. Kui me kord Soome majanduselu esindajaid neil konverentsidel tohiksime tervitada, siis oleks sellest aina kasu meie ühisele ajale. Ei ole ülearune sila tuletada meele Bolduri konverentsi 1920. a., millest koguni viie Balti riiki osa võttis. Juba seal pandi liikvatele neid ideed, mida meie tänapäevalgi hindame.

Austatud härrad, me ei tarvitse silmi sulgeda nende asjaoludele, mis seisavad takistusena

riikidevahelise majandusliku lähenemise teel. Oleme avalikud ja tunnustame, et senised kontakti loomise püüded ja lähenemise katsed ei ole annud alati neid tagajärgi, mida headel eeldustel oleks võinud oodata. Nii näiteks on Eesti-Läti tolliuniooni ja tollide unifitseerimise küsimus oma teostamises tänapäeval veeretatud suuremate takistuste ette kui selle küsimuse algatamise aegadel. Edasi võiks nimetada, et meie kõigist jõupingutustest hoolimata veel normaalsegi kaubavahetuse ni omavahel pole jõudnud. Nii imelik kui see näibki, pole Eestis ja Lätis veel leitud mahti Leeduga sõlmida harilik kaubaleping, kõnelemata muust — lähemast majandusliku koostöö korraldamisest. Aga samal ajal on ometi need riigid üksikult igauks leidnud võimalusi sõlmida enamsoodustuse alusel kaubalepinguid hoopis kaugemate maadega, koguni Aasia riikidega. Seda vaadeldes tärkab tunne, nagu oleks just lähedaste naabrite vahel erilisi takistusi, mis neid teineteisest lükkavad eemale. Võib-olla tõuseb isegi mõne tänasest konverentsist osavõtja peas kahtlev mõte: kas ei ole me viimaks ehk tühise töö tegijad ning sõelaga vee kandjad? Kas on mõtet rääkida lähemast majanduslikust koostöötamisest, kui alles esimesedki, nii-öelda ettevalmistavad, sammud sel alal on astumata?

Ma vastaksin sellele: kriitiline suhtumine toob asjale ainult kasu, aga õigustamata pessimism pole veel suutnud luua ühtki väärtust. Kui me seniste katsete ebaõnnestumise põhjal tahaksime teha otsuse tulevaste võimaluste kohta, siis oleks see asja tuuma asemel väliste tunnusemärkide eelistamine. Siis oleks see samasugune eksitus nagu veskiehitajal, kes ainult seepärast tammi jätab tegemata, et kord põuaajal olevat jões märgatud veekahanemist.

Meie vahekordades on tõesti olnud märgata mõningaid ajutisi veekahanemisi ja ka mõned lähedat poliitilised tuulepuhangud on meist üle käinud. Aga, austatud härrad, kõige vähem on selles küll süüdi majandusrikkonnad ja majanduslike organisatsioonide esindajad. Viga seisab peaaegselt selles, et majanduslike probleemide lahendamine, eriti just see kompleks küsimusi, mis puutub otseselt majandusliku töö kooskõlastamisse, nagu muuseas ka Eesti-Läti tolliuniooni küsimus, on seisnud elukutseliste poliitikute käes, kes oma kohal võivad omada küll suure vilumuse ja kalle heasoovluses keegi ei kahtle, kuid kelle jaoks majanduselu küsimused

jäävad ometi erialaliselt võrasteks küsimusteks. Poliitik kaldub majanduslikeski suhetes hindama kõigepealt poliitilisi momente. Ta võib kergesti otsustada küsimuse poliitiliste kaalutluste mõõduvates huvides, küsimata, kuidas mõjub see rahvamajandusele ja riikidevahelisele majanduslikule koostööle.

Samuti julgen nimetada, et kui Leedu oma lähemate naabritega lepingu alusel reguleeritud kaubavahetuseni pole jõudnud, siis on selleski süüdi vaid välispoliitilistest seisukohtadest lähtuv tagasihoidlikkus, küsimata, kuivõrra see leiab õigustust Leedu rahvamajanduslikest huvidest. Riigivalitsustele on tihti omane otsustada majanduslikke küsimusi, jättes kahe silma vahele tõelikud kaubanduse ja tööstuse tulud. Nii mõnigi välispoliitiline samm oleks jäetud astumata või astunud teisiti, kui selle eel majandusringkondade arvamist oleks tõsiselt tähele pandud. Majanduselul on oma kindel suund, millest kõrvale kaldumine ei jäta end tasumata, kuna aga riigivalitsuste poliitikat juhivad peamiselt erakondlikud tõekspidamised. Valitsuste vahetamisega vahetub enamasti ka nende poliitika, aga majanduselu peab olema tervik, mida ei või arendada täna ühes, homme teises suunas. Majandus ei ole tõekspidamine, mida otsegu kinnast tohiks vahetada, vaid see on pikaldase arenemise saavutis, mis ei saa küsida poliitiliste parteide programmidest. Majandusel on ainult üks programm: tõsta tootvust ja otsida järjest laiemaid eneseavalduse alasid.

Kui majandusringkondadel oleks võimalik panna maksma end riigivalitsemises ja seadusandluses täie kaaluga, siis oleks ka valitsuste eneste poliitika palju stabiilsem ja seadusandlus rahvaste eluhuvile tundlikum. Selles, austatud härrad, seisabki muuseas meie ülesanne: kooskõlastada meie majanduslikke samme, seada üles kindlad sihtjooned ja mõjutada organiseeritud jõuna valitsuste ja seadusandlike kogude tegevust meile tarviliseks ning meie poolt heakskiidetud suunas.

Riikidevahelist majanduslikku koostööd ei saa panna maksma käskkirjaga, ei ühegi tribunaali otsusega. Rohelise kaleviga kaetud laua taga võib mõelda välja palju häid plaane, aga kui elu ise oma arenemises peaks minema teist rada, siis lähevad kõik head plaanid luhta. Nimetades näiteks Eesti-Läti vahelise tolliuniooni küsimust, mille puhul nüüd vastastikku rohkesti kibedusi öeldud ja kirjutatud, peame pidama meeles, et see tolliunioon on võimalik ainult siis, kui kummalgi maal tema jaoks luuakse vastavad majanduslikud eeldused. On rida küsimusi, mis, enne kui neid paberil otsustada, elus eneses peavad

leidma otsustamise. Koostöö, mis võiks valja tolliunioonini, eeldab võimalikult ühesugusel tingimusel kõigil majandusvaladel. Oleks näiteks raske kujutella tolliuniooni kahe riigi vahel, kellest üks oma sotsiaalseadusandlusega oleks saavutanud kõik mõeldavad tipud, teine aga püsiks algelisel arenemisastmel. Ühel maal töölisel oleksid isegi vanaduse vastu kindlustatud täie pensioniga, teisel maal ei tuntaks tööõnnetustegi vastu kindlustamist. Kuidas võiksid "äärased" maad seista tolliunioonis?!

Mis aga maksab näitena tolliuniooni küsimuses, see on maksev üldse lähedaema majandusliku koostöötamise kohta. Meie endi, tooturite ja kaupmeeste, mure seisab selles, et luua tegevluku tööga kõigil majanduselu aladel neid hädatarvilisi eeldusi, millela majandusliku lähene-mise ja koostöö kateed jääksid asjata vaevanõu-miseks. Meie konverentsid, kus ühisel jõul seatakse üles sihtjooned tegutsemiseks, peavad aitama luua neid asjalikke eeldusi, millistel baseel rub rahvastevaheline majanduslik läbikõlmimine.

Siin oleks tähtsamana probleemina nimetada kõigi kunatlikekude takistuste kõrveldamine, mis raskendavad kaubanduslikku läbikõlmimist ja väärtuste vahetamist meie maade vahel.

Kuna maailm tüürib tollikiitaenduste kaotamise poole ja viimasel Rahvasteliidu täiskogu istungilgi see küsimus tõetati päevakorrals, on seda tähtsam, et Balti riigid, kes omavahel lähene-mise tunnustavad tarviliseks, tollikiitaenduste omavahel asuksid piiri panema. Meil peaks olema ühtlane tahe tollipoliitikas. Me peaksime andale selgitama, misuguseid kaiteetolle vajab meie tõõstus, kui suurel tohikald need olla ja misauguste vastukohustustega neid kompenseerida. Me peame nõudma tollide stabiilsust ja muretõma garantiisid, et tolle ühe või teise valitsuse heakstegegemise järele ei muudetaks. Tollimäärad peaksid olema kõigis kolmes riigis võimalikult ühtlased ja nende muutmine võiks sündida üksnes vastastikkuse nõueoleku ja kokkuleppe ulatuses. Tolli ülalatused ei tohiks tulevikus enam olla võimalikud, sest nende all kannatab meie majanduselu. Ühtlane tollipoliitika, ühtlased tollimäärustikud ja võimalikult ühtlased tollinormid hõlbustavad tunduvalt omavahelist majanduslikku läbikõlmimist. Sellest järgneb, et meie riikidel peaks olema ühtlane tolliseadusandlus, misjuures sigatus seisaks peamiselt majanduslikekude organisatsioonide keelkorralduste kiles. Meie püüdesihiks selle juures oleks aga järk-järguline tollide alandamine ning nende ärakaotamine nii-pea, kui meie endi majandus ja üldine rahvusvaheline õlakord seda võimaldavad.

Teiseks tähtsaks probleemiks on sotsiaalse adusandluse ühtlustamine. Siin tuleb kõigepealt pidada silmas mitmekesiseid töökaitse seadusi, tööaja seadust, töötervishoju ja tööinspeksiooni seadusi ning määrusi, tööliste kinnitamist ja haigekassasid. Praegu ei ole meie kolme riigi tegelikud olud neis majanduselule tähtsates osades ligilähedaltki ühetaolised. Töölised seevastu on oma organisatsioonide kaudu endi vahel loonud tiheda kontakti ja esinevad kõigis neis küsimustes kooskõlastatult. Neil on olnud ka mitmeid kordaminekuid. Nad on osanud kasutada poliitilist momenti ja viia läbi kaugolevatuid nõudmisi. Riigivalitsused ja seadusandlikud kodad on sagedasti olnud sunnitud tööliste juhtidega arvestama rohkem kui see meie majanduslikule arenemisele on jõukohane ning kasulik. Töölised esinevad maksimaalsete nõudmistega, mis seatud üles peamiselt vanade ja hästiarenenud tööstusriikide olusid silmas pidades. Oma rahvusvaheliselt koondatud ja tsentraliseeritud suurorganisatsioonide abil, nagu on seda muuseum ametiühisuslik internatsionaal, võivad nad esineda igal pool ühise taktikaga ja sundida peale ka majanduslikult vähem arenenud maadele modernse töökaitse võtteid, küsimata, kas see neile on jõukohane. Töökonverentsidel Genfis on töövõtjate sektsioon näiteks kõige dissiplineeritum ja aktiivsem. Sellest järgneb, et ka ettevõtjaskond peab oma huve valvsalt kaitsema. Me peame nõudma, et kõik tööaja, töökaitse ja muud tööstusliku puutuvad seadused lõplikku otsustamist parlamentide poolt ei leiaks enne, kui nad majandustegelaste keskorganisatsioonide (kaub.-tööst.-koda) poolt on läbi vaadatud ja heaks kiidetud. See ei tähenda, et me tahaksime sotsiaalseadusandluse küsimustes asuda eitavale seisukohale, vaid me nõuame ainult, et neil aladel ei liialdataks ja tööstuse ning kaubanduse elu arenemise võimalusi ei halvataks. Kolme Balti riigi majandusliku koostöö huvides oleks kõigiti soovida, et meie tööaja ning töökaitse küsimustes ühise aluse leiaksime ja vastavalt sellele oma seadusandluse ühtlustaksime. See koorem, mis langeb ettevõtjatele töökaitse kohustuse näol, ei ole kerge, ja kui siin riikide vahel valitseb ebaühtlus, siis puudub üks tähtsamatest eeldustest eduka majandusliku koostöö jaoks.

Kolmandana väga tähtsana probleemina nimetaksin ma ettevõtete ja ettevõtjate õiguslikku seisukorda ja nende maksustamist. Tööstuslike, kaubanduslike ja teiste majanduslike ettevõtete asutamise, maksustamise, kontrollimise ja avalike kohustustega koormamise kord ning alused peaksid kõi-

gis Balti riikides olema võimalikult ühesugused. Nad ei tohiks takistada eraettevõtlikkust, aga nad ei tohiks ka jätta liiga suurt vabadust, mille halvad tagajärjed ilmnevad muuseumas selles, et kutsutakse ellu mitmesuguseid aktsiaseltsi ja ühistegelisi asutisi, eriti panganduse alal, ilma et oleks selleks tarvilist kapitali ja ilma et nende tähtsustamist põhjustaks majanduslik tarve. Selle kannul käivad paratamatud pankrotid ja kokkuvõttevarisemised, mis kõigutavad usaldust ka korralikkude äriettevõtete vastu ja rikuvad majanduslikku konjunktuuri, eriti hävitavalt mõjudes krediidiandjandusele. Hästi organiseeritud ettevõtjaskondade esindus, kui aga ta võimupiirid on tarviliselt laiad, võib ise väga palju korda saata majandusliku tervendamiseks ja ebasolidsuste ettevõtete väljatõrjumiseks. Iseäranis suur osa oleks täita neil majanduslike organisatsioonidel uute maksuseaduste väljatöötamisel. Praegused maksuseadused meie riikides on puudulikud, maksuvõtmise kord halb ja tihtilugu ülekõhtune. Maksuliikide rohkus ja maksuaparaadi keerulisus, nende täieline võõrdumine elust ja kivenemine halvasti rutiinis toovad ülearust kulu ja takistavad edukat majanduslikku arenemist. Meie maksuseaduste edaspidine arenemine peaks sündima lihtsustamise tähe all ja tooma lõppeks kõik kolm Balti riiki ühesugustele maksuametitele ja äriliste ettevõtete ühtlasele maksustamisele. Selles suunas peaksid meie konverentsid töötama välja ühise maksupoliitika kolme riigi jaoks ja nõudma selle elluviimist valitsustelt ning seadusandlikest kodadelt.

Austatud härrad, need on minu arvates kolm peamist eeldust tullevaseks tihedaks majanduslikuks lähenemiseks ja koostööks Eesti, Läti ja Leedu vahel. Ühine tollipoliitika, ühine sotsiaalseadusandlus, ühtlustatud maksusüsteem äriliste ettevõtete jaoks. Sellega ei taha ma öelda, nagu oleksid need ainsad eeldused. Ei. Leidub veel suur hulk muid väga tähtsaid probleeme, nagu näiteks: ühised alused kaubalepingute sõlmimiseks kolmandate riikidega, sadamate kasutamine ja sadamate maksud, laevasõidu ja territoriaalvete kasutamine, asumisõiguse otstarbekohane lahendamine, tsiviilkoodeksi ühtlustamine, ühine statistika jne. jne. Suuremale hulgale neist küsimustest on pühendatud praegu avatavalgi konverentsil vastavad referaadid, mis meile nende küsimuste tuuma toovad lähemale ja aitavad kaasa nende õiglaseks otsustamiseks.

Ma seisan kaugel arvamistest, nagu oleks majandusliku koostöö võimaldamine ja läbiviimine kerge ülesanne ja sünniks üleöö. Ma olen just eriti rõhutanud neid raskusi, mis siin tõke-

tena ees seisavad, ja püüdnud näidata, et lähene- mine — muuseas tolliuniooni teostamine meie riikide vahel — võib sündida üksnes neil alustel ja ulatuses, millisteks majanduslik arenemine ise pakub tarvilist pinda. Aga rahva- ja riigi- majandus ei ole taim, mis kasvaks iseendast kindlate looduslike reeglite järele. Ei, ma- jandust teevad inimesed. Nende vaev ja nende ettevõtlikkus on see, mis avab uusi teid ja uusi perspektiive. Kui inimene paneks käed rüppe, siis majandus variseks kokku. Meie ettevõtjas- konna loov vaim peab arvestama olevate aine- liste võimalustega, määraes majanduspoliitilise suuna meie eneste võimete ja arusaamise koha- selt. Küsimus seisab selles, kui võrra otstarbe- kalt oskame orienteeruda olukordade hindamises.

Seepärast just peavadki need inimesed, kes ise on elukutselt tegevad majandusaladel, võtma endi mureks teemasandamise tulevasteks lähene- misteks ja ühistoiminguteks. Nende käes õn- nestub see suur ülesanne kahtlemata palju pare- mini kui nende käes, kes ise majanduslikust elust ja tema otsekohestest muredest viibivad eemal. Õnneks on astunud juba hulk ettevalmis- tavaid samme. Kui võrrelda olukorda, mis va- litses enne 13. okt. 1927. a. — see on enne seda päeva, mil esmiakordselt Leedu, Läti ja Eesti vastutavad majandustegelased omavahel said kokku ja tulid mõttele esimese kolme riigi esin- dajate konverentsi kokku kutsuda — kui võrrelda tolle-eelse aega praeguse ajaga, siis peame küll ütleva, et Balti riikide majandusliku koostöö mõte vahepeal on muutunud palju küpsemaks, arusaadavamaks ja populaarsemaks. Õnnelikul kombel läks juba meie esimesel konverentsil korda üldistes joontes märkida neid küsimusi, mis vajavad lahendamist. Sestsaadik on need küsimused meile astunud lähemale, muutunud elulisemaks; nende käsitlemine võib sündida nüüd hoopis konkreetsel kujul kui varem. See ise- endast on juba suur mõtte ning idee võit. Kind- lasti ei jää ideede ja mõtete kannul teod tule- mata.

Kui suur maailmasõda oma tagajärgedega Euroopas sootuks uue poliitilis-geograafilise olu- korra pani maksma, siis oli sellesamaga ka majan- dus-poliitiline geograafia põhjalikult ümber joo- nistatud. Meie — kolm Balti rahvast, — kes kogu oma majandusega kuulusime Vene maailmariigi organismi, pidime vastavalt uuele majandus- geograafiale kogu oma kaubanduse ja tööstuse

korraldama ümber. Tegime seda igauks oma- ette. Paremate tagajärgedega oleksime seda aga võinud teha koos.

Meie ajajärgul, modernsel kapitalistlikul ajajärgul, on kõigi riikide ja rahvaste majandus- tihedate niitidega põimitud üheks suureks maa- ilmamajanduse üksuseks. Ei ole enam hästi mõeldav ühe riigi majanduslik õitseng, kui üm- berringi valitseb tööstuselu depressioon. Sellest äratundmisest tingituna ongi majanduslikud probleemid viimastel aastatel seisnud kõige mit- mekesisemate rahvusvaheliste konverentside päe- vakorras. Seal ei kaaluta neid enam üksiku rah- vusliku majanduse hädade seisukohalt, vaid maa- ilma majanduse ülevaatlikkudelt lähtekohtadelt. Samast äratundmisest tingituna tõsteti nähta- vasti ka Rahvasteliidu viimase täiskogu istungite ajal päevakorraile ülisuur küsimus — ei enam ega vähem kui Euroopa föderatsioon.

Agas enne lõpsuuhile jõudmist tulevad ometi rännata läbi mitmed vaheetapid. Kui üksikud rahvad ei ilmutaks kindlat tahet oma majandust ja poliitikat konsolideerida, kuidas oleks siis või- malik see konsolideerumine üleeuroopalikus ula- tuses? Loomulik tee tollimüüride mahakiskumi- seks ja üksikute rahvaste majandusliku meele ning tahte koondamiseks võimsaks majandusli- kaks ühistööks kõigis vastastikkustes huvides sei- sab lähemate naabrite liitumises, — niisuguste naabrite liitumises, kes juba oma poliitiliselt ning majanduslikult asetusest on kohustatud seda tegema. Sellisteks naabermaadeks on kahtle- mata Eesti, Läti ja Leedu. Võime eksimata öelda, et korraldades lähemat majanduslikku si- det endi vahel me ei hoolitse ainult oma majan- dusliku hüve eest, vaid aitame jõudumööda kaasa kogu Euroopa majanduslikule tervenemisele. Seepärast jälgitakse ka meie lähenemise püü- deid teistes riikides suurima sihtpaatiaga. Eriti võime konstateerida seda Skandinaavia avaliku arvamise kohta. Mida tihedam meie omavahe- line kontakt, seda suurem lugupidamine ja usal- dus kuulub meile teiste riikide poolt.

Väga lugupeetud härrad! Ma tänan teid veel kord selle suure ja sügava huvi eest, mida olete ilmutanud meie konverentside korraldamise ja päevakorras seisvate küsimuste vastu. Püsin veendumuses, et meie koosviibimise 188 tulemus annab positiivseid tagajärgi ja meid vastastik- kusel lähenemise teel viib jälle märkimisväärse sammuga edasi.

Teine Balti riikide majanduskonverents.

7. ja 8. skp. pidas teine Läti, Eesti ja Leedu kaubanduse ning tööstuse esindajate konverents oma istungeid Vabrikantide Ühisuse ruumes Tallinnas, Vana Viru tän. 12. Esimene samasugune konverents peeti ära 21. aprillil 1928. a. Riias. Arvestades erakordselt elava osavõtuga konverentsist oma esindajate kaudu väga mitmesuguste majandusliikude organisatsioonide poolt ja elava huviga, mida tekitasid ettekantud referaadid Balti riikide majanduslikus elus väga tähtsate küsimuste kohta, töötavad iga-aastased Läti, Eesti ja Leedu kaubanduse ning tööstuse esindajate konverentsid saada väga mõjuvateks faktoreteks koostöö alal noorte Balti riikide majandusliku elu arengus.

Pole huvituseta siinkohal märkida Balti riikide majanduskonverentside eellugu ja mainida, et nende konverentside mõtte ülesvõtja on Kaubandus-tööstuskoja end. juhatuse esimees hra **Joakim Puhk**.

Juba 1927. aasta kevadel, tehes külaskäiku Leedu kaubandus-tööstuskojale Kaunases, avaldas hr. Puhk mõtet Balti riikide majanduskonverentside pidamise vajaduse kohta, kus arutusele võiksid tulla nende riikide majandusliku elu tähtsamad probleemid ja ühise koostöö tingimused. Kaunase kaubandus-tööstuskoja poolt leidis hr. Puhki mõtte elavat vastukõla, samuti huviga suhtusid sellesse mõttesse ka Läti majandusringkonnad. See asjaolu põhjustas pöörma juba kindlama ettepanekuga nii Kaunase kaubandus-tööstuskoja kui ka Läti äri-ringkondade poole oma esindajate saatmiseks ühisele nõupidamisele Balti riikide majanduskonverentside loomise asjus. Ja sama aasta 13. oktoobril peetigi Riias nõupidamine, millest võtsid osa peale Eesti kaubandus-tööstuskoja esindajate ka Leedu ja Meemeli kaubanduskodade, samuti ka Riia börsikomitee, Läti töösturite ja käsitöö liidu, Riia vabrikantide ühisuse, Riia kaupmeeste koja, Liibavi börsikomitee ja Liibavi vabrikantide ühisuse esindajad. Sel nõupidamisel seati üles konverentside kodukorra põhifooned ja määrati kindlaks ka esimese konverentsi päevakord.

Nõupidamisele järgnes 1928. a. kevadel esimene Balti riikide majanduskonverents Riias.

Tänavusel konverentsil oli Läti rahvusrühm esindatud üsna arvurikkalt, mis laseb oletada elavat huvi konverentsi tööde vastu. Kokku oli Lätist ilmunud 41 delegaati 12 majandusliku organisatsiooni poolt. Leedu rahvusrühm koosnes 6 delegaadist.

Eesti rahvusrühma konverentsil moodustasid 72 delegaati 13 majandusliku organisatsiooni

poolt. Nimelt olid esindatud järgmised Eesti majand. organisatsioonid: Kaubandus-tööstuskoda 14, Tallinna börsikomitee 16, Eestimaa vabrikantide ühisus 10, pankade nõukogu 3, Pärnu vabrikantide ühisus 2, Tallinna kaupmeeste selts 4, Tallinna Eesti kaupmeeste selts 3, Tartu kaupmeeste ühisus 2, Üleriiklik kaupmeeste liit 1, Viljandi kaupmeeste ühisus 1, Tallinna kaupmeeste koda 3, laevaomanikkude ühisus 2 ja Pärnu börsikomitee 1 delegaadiga.

Konverentsi esimene päev.

7. detsembril 1929.

Juba kell 11 hommikul tulid konverentsi rahvusrühmade esimehed hr. hr. kindralkonsul Puhk, prof. Birkhahn ja prof. Dobkevičius nõupidamisele kokku. Ka delegaate ilmus konverentsi ruumidesse, mis olid kaunitult dekoreeritud loorberpuudega ja kolme riigi rahvusvärvidega, juba ammu enne kella 12. Varsti peale kella 12 asusid delegaadid kohtadele. Presiidiumi laua taga: juhataja kohal hr. Joakim Puhk, tema paremal käel prof. Birkhahn ja pahemal — prof. Dobkevičius. Sekretariaadi moodus-

SCHOKOLAADI,
KOMPVEKI JA
BISKVIIDITEHAS

A. BRANDMANN

TALLINNAS
V. TARTU MNT. 6.
KONETR. 15-04.

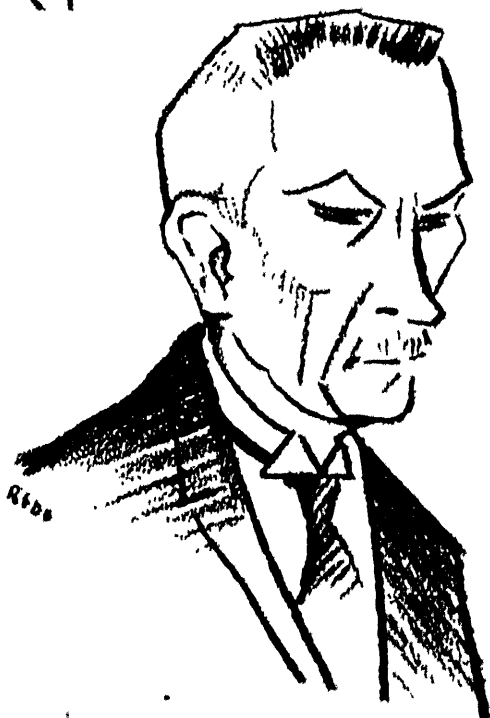
Balti majanduskonverentsi presiidium.

Joakim Puhk,
Eesti rahvusrühma esimees,
konverentsi juhataja.

E. Birkhahn,
Läti rahvusrühma esimees, konverentsi
abijuhataja.

I. Dobkevičius,
Leedu rahvusrühma esimees, konverentsi
abijuhataja.

tasid Eesti poolt hr. hr. V. Grohmann ja J. Tannebaum, Läti rahvusrühma poolt hr. V. Held ja Leedu rahvusrühma poolt hr. Boltuschka.

Esimestes ridades istuvad vabariigi valitsuse liikmed, hr. hr. majandusminister Zimmermann, välisminister J. Lattik, välisministri abi Schmidt, majandusministeeriumi tööstusosakonna direktor Hinto, kaubandusosakonna direktor Gutmann. Diplomaatliku korpuse liikmetest olid konverentsi avamisele ilmunud Soome saadik ja Soome saatkonna sekretär, Leedu saadik ja Läti saadiku kohuste täitja.

Konverentsi juhataja ja Eesti rahvusrühma esimees hr. J. Puhk avas lühikese eestikeelse kõnega teise Balti riikide kaubanduse ja tööstuse esindajate konverentsi, öeldes järgmist:

Kõrgesti austatud härrad ministrid,

härrad konverentsi liikmed ja külalised!

Eesti rahvusgrupi ja kogu konverentsi nimel on mul au teid tervitada ja teile öelda „tere tulemast“.

Läinud aasta 21. ja 22. aprillil peeti Riias esimene Balti riikide majanduskonverents, millest võtsid osa Läti, Eesti ja Leedu majandusringkondade esindajad. Selle konverentsi heaks kordaminekuks oli palju tööd teinud hr. konsul Schwartz, kellele siinkohal avaldan südamliku tänu. Sel konverentsil otsustati järgmine, s. o. II, Balti riikide majanduskonverents kutsuda kokku käesoleval aastal Tallinnas. Selle esimese konverentsi otsuse täitmiseks ongi käesolev konverents kokku kutsutud.

Esimese konverentsi soovide kohaselt on rahvusgruppide eestseisused käesoleva konverentsi ettevalmistuseks tööd teinud. Selle tagajärjel on praegusel konverentsil pikk programm, mis sisaldab rea tähtsaid küsimusi, mille arutamiseks konverents ei keeldu oma jõudu ja parimat oskust tööle rakendamast.

Meie majanduslikud ringkonnad on olnud alati ses teadmises, et ei saa olla tõsist poliitilist iseseisvust kindlale alusele rajatud majanduseta. Ja seepärast on käesolevagi konverentsi ülesandeks otsida teid ja abinõusid, kuidas arendada majanduslikku läbikäimist kolme noore Balti riigi vahel.

Selle koostöö arendamine ongi käesoleva kongressi ülesanne. Kui vaatleme kongressi päevakorda, siis leiame sealt terve rea küsimusi, mis nõuavad ühishandamist Läti, Leedu ja Eesti vahel.

Tervitades kõiki konverentsist osavõtjaid ja konverentsile head kordaminekut soovides avaldan sügavat tänu Läti ja Leedu rahvusgruppide

juhatastele selle suure töö eest, mis nad konverentsi ettevalmistuseks teinud, samuti ka kõigile neile, kes ülköik mil kombel kongressi heaks kordaminekuks on kaasa aidanud.

Sellega, mu härrad, on mul au avada II Balti riikide majanduskonverents.

Kõne tõlkis Saksa keele Kaubandus-tööstuskoja direktor M. Hurt.

Sellele järgnes Läti rahvusrühma esimehe professor Birkhahni tervituskõne, mille tõlkis Saksa keele sekretär hr. Held. Prof. Birkhahn tänas eriti just Eesti rahvusrühma ja tema esimeest käesoleva konverentsi kokkukutsumisega ühenduses tehtud eeltööde eest ja avaldas lootust, et konverentsi töö kannab häid tagajärgi Balti riikide koostöö alal. Ei tohi olla kärtsitu, ütleb hr. Birkhahn, kui töö tulemused kohe ei avaldu, tuleb pidada meeles, et rahvusvahelised küsimused arenevad aegamööda ega või anda kiireid resultate. Lõppeks avaldab prof. Birkhahn Läti rahvusrühma nimel oma erilist tänu kindralkonsul J. Puhkile, kelle algatusel ning energilisel õhutusel üldse Balti riikide majanduslikkude konverentside mõte hakkas liikuma.

Kolmandaks tervitas konverentsi Leedu rahvusrühma esimees hr. Dobkevičius Leedu keele, mille tõlkis Saksa keele Leedu rahvusrühma sekretär Boltuschka.

Majandusminister hr. Zimmermann ütles lühikeses eestikeelses kõnes konverentsile tervitusi ja tähendas, et ta huviga jälgib Balti riikide majanduslikkude organisatsioonide koostööd ja loodab, et ka käesolev konverents suudab nende riikide lähenemisele aidata kaasa.

Sellele järgnesid lühikesed tervitused Läti ja Leedu saadikute poolt Tallinnas ja kanti ette konverentsile tulnud tervitustelegrammid. Sellega oli läbi konverentsi pidulik avamine.

Enne päevakorras ettenähtud referaatide ettekandmisele asumist võttis konverentsi juhataja hra J. Puhk sõna pikemaks sissejuhatavaks kõneks Saksa keeles, missuguse kõne toome ära meie ajakirja käesolevas numbris täieliselt teisel kohal.

Pärast hr. Puhki kõnet teeb konverentsi juhataja lühikese vaheaja, et rahvusrühmadele anda võimalus redaktsiooni komisjoni moodustamises leppida kokku. Pärast vaheaega seatakse üles redaktsiooni komisjonide liikmeiks — Eesti rahvusrühma poolt hr. hr. J. Tannebaum ja H. Schulmann, Läti poolt hr. Schwartz ja hr. Osolneeks ja Leedu rahvusrühma poolt hr. dr. Schröder ja Boltuschka. Kõik nimetatud konverentsi liikmed valitakse ühel

häälel redaktsiooni komisjoni, kelle ülesandeks jääb redigeerida ja ühtlustada referaatide kohta esitatavad resolutsioonid ja ettepanekud.

Järgneb lõunavaheaeg kell ½2 p. l.

Kell 4 p. l. jätkub konverentsi töö. Esimesena esineb referaadiga hr. V. Held Riiast ainel: „Riiklik ja omavalitsuslik tegevus Balti riikide majanduslikus elus“.

Nii Lätis kui Eestiski on riigil ja omavalitsustel terve rida majanduslikke ettevõtteid, mis võistlevad eraettevõtetega. Kui need riigi- või omavalitsuse kaubandus-tööstuslikud ettevõtted asetada maksude suhtes eraettevõtetega ühesugustesse tingimustesse, annaksid nad märksa vähem tulu või ei annaks seda tulu üldse. Kõneleja leiab olevat tarvilise uusi riigi ja omavalitsuse kaubandus-tööstuslikke ettevõtteid mitte enam asutada ja võimalikult piirata olemasolevaid. Ta esitab selle kohta konverentsile neaksvaramiseks resolutsiooni:

„1. Eramajanduse initsiatiiv ja loov tegevus on Balti riikide majandusliku arengu alus.

2. Riigi ja omavalitsuse ülesanne majanduslikul alal ei seisa selles, et asutada oma kaubandus-tööstuslikke ettevõtteid ja neid ekspluaateerida, vaid selles, et kõigivõimalikult toetada ja soodustada eraettevõtjaskonna tegevust.

3. Tuleb püüda olemasolevate riiklikkude ja omavalitsuslikkude kaubandus- ja tööstusettevõtete arvu vähendamise poole.

4. Riiklikud monopolid on samuti üldiselt ebasoovitavad ja lubatavad ainult erakordsetel juhtudel, kui need rahvamajanduse huvide seisukohalt on möödapääsmatult vajalised.“

Konverentsi poolt resolutsiooni kohta sõna ei võeta ja see antakse redaktsiooni komisjoni.

Järgneb Leedu rahvusrihma liikme hra Boltuschka referaat ainel „Leedu majanduslikud suhted Eesti ja Lätiga“, milles hr. Boltuschka kirjeldab Leedu väliskaubanduse rasket seisukorda oma lähemate naabritega, mis tingitud kaubalepingute puudumisest. Leedu kaubad pääsevad naaberriigesse vaid välisfirmade vahetalitusel, mida ei saa kuidagi lugeda normaalseks. Kõneleja toob oma kõnes terve rea statistilisi andmeid, mis näitavad piltlikult kirjeldatud seisukorda. Ta esitab konverentsile vastuvõtmiseks järgmise resolutsiooni:

„1. Kaubandusliku läbikäimise arendamiseks tuleb sõlmida kaubalepinguid.

2. Seadused ja valitsuse korraldused, mis puutuvad reisijate läbikäimise ja kaubaveo kohta Balti riikide vahel, tulevad perioodiliselt publitseerida peale riigi keele ka veel ühes maailma-keeles.

3. Viisumite sundus kaotatagu Balti riikide vahelises reisijate liikumises neis riigis, kus need veel on maksvusel.“

Edasi annab referent hr. R. Mickvitz väga täieliku ülevaate ja iseloomustuse Balti riikide poolt sõlmitud kaubalepingute kohta.

Konverentsi poolt võetakse hr. Mickvitz referaadi kohta vastu järgmine resolutsioon:

„Osutub tungivaks vajaduseks kolme Balti riigi vahel võimalikult ruttu sõlmida kaubalepinguid.“

Järgmine referaat kantakse ette hra E. Fogeli poolt (Läti rahvusrihma liige) ainel „Kaubanduse ja tööstuse maksustamine“, iseloomustades maksustamise reformi püüdeid kolmes Balti riigis. Kõneleja esitab konverentsile heakskiitmiseks järgneva resolutsiooni:

„1. Olenematul edaspidiste konverentside kokkukutsumisest selgitada rahvusrihmade seisukohad maksustamise reorganiseerimise küsimustes, kusjuures lähtepunktiks võtta juba I Balti riikide majanduskonverentsil omakavõetud D. Muschke põhimõtted.

2. Üksikute rahvusrihmade seisukohad võtta kokku ühiseks deklaratsiooniks, mis omaksviis kolme Balti riigi majanduslikkude organisatsioonide maksureformi kava ilme.

3. Valitsuste poolt maksustamise reorganiseerimiseks moodustatavad komisjonid püüdku realiseerida see maksureformi kava majanduslikkude organisatsioonide energilisel kaastegevusel. Tihedama koostöö huvides tuleb luua vastastikuse informatsiooni andmise korraldus maksureformi läbiviimise võimaluste ja resultaatide kohta.“

Elavust tekitas ins. K. Mauritzi referaat ainel: „Ettevõtjaskonna seisukord praegustes poliitilistes ja majanduslikkudes tingimustes“, milles referent kujukalt kirjeldas praegust peaaegu katastrofaalset seisukorda ettevõtete tegutsesmisel. Aasta jooksul avatakse meil ümmarguselt 4000 uut ettevõtet, kuna sama suur arv ukseid suleb. See on meie jõuetuse tunnistaja, kuna turg on väga piiratud ja võistlus suur. Ta leiab, et valitsused ei tohiks anda luba uuteks ettevõteteks, kui olemasolevad suudavad eduga rahuldada turu nõudeid. Nii riigi kui eraettevõtjaskonnagi majanduslikku seisukorda võib tõsta ikka ainult ratsionaalse majandamise teel, kuid majanduse ratsionaliseerimiseks tuleb ettevõtete arv hoida mõõdukates piirides. Kontsessioonide andmisel pankade ja suuremate kaubanduslikkude ning

tööstusliikude ettevõtete asutamiseks tuleb määrata kindlaks kõrgemad põhikapitali normid, ütleb hr. Mauritz. Samuti tuleb isikuil, kes tahavad iseseisvalt tegutseda käsitöö alal, nõuda kutseoskuslikku haridust. Edasi arvab hra Mauritz, et suurematele kooperatiiv-ettevõtetele, kuhu investeeritud suuremad kapitalid, tuleksid ette näha kindlad tegevusalad ja seadusandluses peaksid seadusandlikud võimud arvestama majanduslikkude organisatsioonide arvamusega.

K. Mauritz'i ettekande kohta võttis konverentsi vastu järgmise resolutsiooni: „Konverents tunnustab referendi poolt puudutatud küsimused akuutseiks, loeb aga nende küsimuste lähema kaalumise rahvusrühmade poolt vastavate seaduste ning praktilise elu seisukohalt soovitavaks. Seejärel otsustab konverents mõtetevahetuse ja otsuste tegemise referaadis toodud küsimuste kohta võtta üles järgmise konverentsi päevakorda.“

Järgnes hr. J. Taube (Läti rahvusrühmast) referaat ainel „Tööstuslik seadusandlus kolmes Balti riigis“, mille kohta võeti vastu järgmine resolutsioon:

„1. Minimaalpalgade kindlaksmääramist tööstuses ja palgaolude korraldamist kollektiivlepingute teel tööandjate ja töövõtjate ühingute vahel on võimatu läbi viia seni, kuni need ühingu pole omandanud puhaspoliitilist iseloomu.“

2. Tööaja normeerimine seadusandlikul teel ametnikkude ja teenijate liikide kohta, kelle tegevus ei kanna šabloonilist vabrikutöö iseloomu ja kes mitte alati ei tee teatavat kindlaksmääratud tööd, vaid kelle töö seisab tegevuseks valmis olekus, peab sündima suurima ettevaatusega või jäetama üldse vaba kokkuleppe hooleks.

3. Palgaraamatute sisseseadmine palgalistele töötajatele on soovitav nii tööandjatele kui töövõtjatele.“

Referent hr. H. Kolts (Tallinn) andis pikema ülevaate „Töövõtjate sotsiaalkindlustuse“ küsimuse kohta, kelle referaadid sisu toome ära meie ajakirjas täieliselt.

Referent esitas konverentsile järgmise resolutsiooni:

„I. Haiguskindlustuse küsimuses. Konverents peab soovitavaks laiendada haiguskindlustust kõigile palgatööhäruudele. Kindlustuse ulatus ei tohi ületada 1927. a. Genfis rahvusvahelisel tööliikakonverentsil vastuvõetud norme.“

Konverents tunnustab tarviliseks pidada seaduslikku võitlust uute seaduste läbiviimiseks, samuti maksvate seaduste muutmiseks selles mõttes, et tööandjad ja töövõtjad oma kindlustusmaksude suhtes oleksid vähemalt ühevõrra esindatud haigekassade valitsemisorganites.

Edasi konverents tunnustab tarviliseks püüda selle poole, et territoriaalhaigekassade kõrval suuremate ettevõtete juures võiks asutada erikassasid ja ka professionaalhaigekassasid, kui selleks on olemas küllaldane arv liikmeid, et õigustada arenemisvõimelise kassa asutamist. Merimeestele peaks lubatama nende töö erinevuse tõttu organiseerida haigekassasid iseseisvalt.

Kassaliikmed peavad kandma, olgugi minimaalse, osa ravitsuskuludest.

II. Kindlustuse küsimuses õnnetusjuhtude ja kutsehaiguste vastu. Konverents tunnustab soovitavaks sundusliku töövõtjate kindlustuse õnnetusjuhtude ning kutsehaiguste vastu panna maksma kõigis tööstusettevõtetes.

Konverents tunnustab tarviliseks pidada seaduslikku võitlust uute seaduste läbiviimiseks ja maksvate seaduste muutmiseks selles mõttes, et kindlustuse ulatus ei ületaks 1925. a. Genfis rahvusvahelisel töökonverentsil vastuvõetud norme.

Edasi tunnustab konverents tarviliseks püüda selle poole, et kindlustusühingute valitsemine jääks tööandjate kätte, kes ju ka eranditult kannavad kõik kindlustuskulud.

III. Vanaduse, invaliidsuse ja leskede ning vaestelaste kindlustamine. Konverents leiab, et ei ole kohane tööandjate kulul laiendada sotsiaalkindlustuse ala vanaduse ja invaliidsuse vastu ja leskede ning vaestelaste kindlustamise maksmapanemisega. Tööstus suudab vaid suurte pingutustega saada hakkama maksudega, mis neile panevad juba maksvuselt olevad sotsiaalkindlustuse harud, ja iga uus maksustamine viiks tööstuse hävimisele.

Vanaduse, invaliidsuse, leskede ja vaestelaste hoolekanne peaks konverentsi arvates teostatama nii enne kui ka pärast riigi ja omavalitsuste kulul, kes kaubanduselt ja tööstuselt saavad küllaldaselt makse.“

Sellelega lõppis konverentsi töö esimesel päeval. Öhtul kell 9 oli delegaatidele ja külalistele ühine koosviibimine „Estonia“ valges saalis, kus peeti rohkesti lauakõnesid ja istuti elavas vestluses koos hilja ööni.

Konverentsi teine päev.

8. detsembril.

Konverentsi teine päev algas referent M. Hirschbergi (Riig) referaadiga ainel „Krediidi kontroll“, millise küsimuse

kohta konverents võttis vastu järgmise resolutsiooni:

„1. Kolme Balti riigi majandusliku elu terendamiseks on krediitkontrolli loomine möödapääsmatult vajaline.

2. Kõige kohasem, otstarbekam ja odavam saaks võlausaldajate poolt korraldatav krediitkontrol (kollektiiv-krediitkontrol).

3. Krediitkontrolli võib kõige paremini korraldada juba olemasolevate kutseorganisatsioonide juures.

4. Et vältida raskused, mis tekivad väikeriikide rohkusest, on tarviline tihe rahvusvaheline koostöö võlausaldajate organisatsioonide vahel, mis oleks juhitud ühest keskkohast.

Ülaltoodud põhimõtted olgu ürituseks, et eeltööd selles tähtsas küsimuses, mille keerulsust ei saa salata, annaksid praktilisi tulemusi.“

Edasi järgnes referent R. Berendseni referaat ainel: „Takistused kaubanduslikus läbikäimises kolme Balti riigi vahel“, mille avaldame meie ajakirjas täieliselt teisel kohal.

R. Berendseni referaadi kohta võtab konverents vastu alljärgneva resolutsiooni:

„II Balti riikide majanduskonverents, ära kuulates ettekande kaubanduslike takistuste kohta Balti riikide vahel, leiab, et üheks suurimaks takistuseks sel alal on erinevad tollitariifid Eestis, Lätis ja Leedus, ja avaldab soovi, et kõik need riigid püüaksid oma tollitariife, nii palju kui see võimalik, ühtlustada ja kõrvaldada kõik asjaolud, mis oleksid takistuseks korralikule kaubandusele ning soodustuseks salakaubandusele.“

Referent H. Schulmann (Tallinn) kõneles tööstuse kaitsetollide poliitika, mille kohta esitas konverentsile heakskiitmiseks järgmise resolutsiooni:

„1. Tööstuslik tollikaitse Balti riikides on õigustatud, kui selle sihiks on juba olemasolevate ja eluvõimsate tööstuste produktsiooni arendamine.

2. Tööstuse suurt sotsiaalset ning majanduslikku tähtsust arvesse võttes on tarbekorral nõuetav, turu üleujutamise ärahoidmiseks välismaa kaupadega, misuguseid hea eduga valmistatakse kodumaal, ajutiste dumpinguvastaste tollidega võitlemine.

3. Tollikaitse läbiviimises tuleb eriti pidada silmas, et tollimäärad mitte ei oleks sihitud Balti riikide vastavate tööstusharude vastu.“

Resolutsioon võetakse konverentsi poolt vastu.

Edasi järgnes referent A. Pulleritsi referaat ainel „Majandusstatistika ühtlustamine kolmes Balti riigis“. Hra A. Pullerits ütles muuseumis, et Eesti ja Läti vahel on majandusstatistika juba tublisti ühtlustatud ja see ühtlustamine areneb järjest. Edasi avaldas referent soovi, et Lätis ja Leedus asutataks samuti konjunktuurbürood, nagu see praegu Eestis sündinud. Esitab järgneva resolutsiooni:

„1. Tunnustades erakordset tähtsust, mis omavad perioodiliselt peetavad statistika konverentsid kolme maa vahel statistika ühtlustamise alal, avaldab teine konverents soovi, et need tööd samas suunas edasi kestaksid.

2. Tunnustades kaubanduse ja tööstuse üleskirjutuse läbiviimise tähtsust ühise programmi (kava) järgi ja ühel ajal kõigis kolmes riigis avaldab konverents soovi, et selline üleskirjutus teostataks kõige lähemal ajal.

3. Konverents võtab teadmiseks konjunktuurbüroo asutamise Eestis Riigi Statistika Keskbüroo algatusel ja avaldab soovi, et ka Lätis ja Leedus asutataks samasugused bürood.

Asjaolu, et kolmes Balti riigis tegutsevad konjunktuurbürood, võimaldaks ühtlast koostööd ja kasulikku tööjaotust majanduslike faktore ja turuseisukorra uurimiste alal Eestis, Lätis ja Leedus.“

Järgmisena esineb referaadiga hr. J. Tannebaum „Meriõiguse ühtlasest moderniseerimisest“, mille sisu toome ära täieliselt ühes lähemas „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ numbris. Selle küsimuse kohta võttis konverents vastu järgmise resolutsiooni:

„1. Balti riikide meriõigus vajab reformeerimist.

2. Meriõiguse moderniseerimisel võib tahtmatult tekkida õiguslike erinevuste hädaoht.

3. Tulevas meriõiguse reformis tuleb püüda ühtlustamise poole a) ühise seisukoha võtmisega rahvusvaheliste konventsioonide kohta ja b) õigusi lähendavas seadusandluses.“

Transpordi küsimustest raudteedel kõneles referent V. Held, Riisast, märkides ära raskused transiitveos, mis tekivad mitmesuguse lajusega raudteedest. Kõneleja leiab, et transiit peaks liikuma otseühenduse vagumites, millele oleksid mitmesuguse lajusega raudteerobaste jaoks vahetatavad teljed, et vältida kaupade ümberlaadimist.

Määrused kaupade edasisaetmise kohta kolmes Balti riigis peaksid olema ühtlased. Aren-

dada tuleks transporti erivagunites. Samuti ühtlased peaksid olema vagunikoorma normid. Tarviline on rongide vahetu ühendus piiripunktes ja tolliformaliteetide lihtsustamine miinimumini. Ka tööajad tollametites piiril, samuti ka raudtee piirijaamades, peaksid olema ühtlased. Lõppeks tuleks kokkukõlastada raudtee vastutus kaubamanikkude ees kõigis kolmes Balti riigis.

Järgmisena kõneles ins. E. Masik, Tallinnast, ainel „Ühine seisukoht rahvusvaheliste töökongresside otsuste kohta laevameeste küsimustes“, ja „Kolme Balti riigi rannasõidu küsimused“. Referent leiab, et majanduslik olukord on kolmes Balti riigis ühesugune ja seepärast on soovitatav, et need riigid rahvusvahelises kokkulepetes sammuksid käsikäes. Edasi puudutab referent Balti riikide kaubalaevastiku arenemise küsimust ja selle lähemaid tingimusi. Ta esitab järgmise resolutsiooni:

1. Võttes arvesse ühesugust majanduslikku olukorda kui ka kaubalaevastiku koosseisu ja selle töötingimusi kolmes riigis on soovitatav, et need riigid rahvusvaheliste töökongresside otsuste väljatöötamises ning kokkulepete ja rekomendatsioonide ratifitseerimises käiks käsikäes. See oleks eriti soovitatav päevakorral seisva kokkuleppe asjus merimeeste tööaja ja sundusliku kindlustuse kohta.

2. Nende soovide teostamiseks peab kongress nende maade vastavate organisatsioonide ja asutiste koostööd vastastikkuse informatsiooni andmisel ja reaalsete sammude astumises äärmiselt tarviliseks.

Viimasena esines referent rkl. V. Hasselblatt ainel „Seadusandluse ühtlustamise vajadusest kolmes Balti riigis“. Elavas ja huvitavas kõnes näitas referent paljude näidete varal, kui erinevalt tegutsesid Balti riikide seadusandlikud asutused. Referent tõi terve rea näiteid, kus see töö võiks leida ühtlustamist. Esitas resolutsiooni:

„Seadusandluse ühtlustamise sihis kolme Balti riigi vahel soovitatav kongress võtta tarvilisele järgmisele abinõule:

1. Balti riikide kohtuministriteeriumide ühistöö.

2. Valmistatavates või kavandatavates seaduseelnõudes võtta arvesse kahe teise riigi sellekohaseid seadusi; see peab olema siduv seaduseelnõu esitajale ja aruandjale parlamentides.

3. Seaduste ja seaduseelnõude publitseerimine kolmele riigile arusaadavas keeles, kusjuures esijoonel kõne alla võiks tulla Saksa keel.

4. Komisjoni moodustamine ühise kaubanduseaduse väljatöötamiseks kaubandus-tööstusorganisatsioonide osavõetuga sellest tööst.“

Referendile avaldab kongress elavat kiitust ja võtab esitatud resolutsiooni muutumatult vastu.

Redaktsiooni komisjoni nimel kannab hr. I. Tannebaum ette muudatused, mis kongressi soovil resolutsioonides ette võetud, ja kongress võtab lõpukujul kõik resolutsioonid ühel häälel vastu.

Kongressi päevakord on lõpul ja kongressi juhataja hra Puhk võtab sõna lõppkõneks. Ta ütleb Saksa keeles järgmist:

Austatud härrad, II Balti riikide majanduskongress on oma tööga jõudnud lõpule. Päevakord on läbi. Sel puhul lubatagu heita pilku tagasi tehtud tööle.

Juba I Balti riikide majanduskongressi kokkukutsumise eel oli kuulda hääli, mis avaldasid kartust, kas suudavad Läti, Eesti ja Leedu majandusgrupid ühiste majanduslike küsimuste arutamisel leida ühise keele. Me nägime, et see kartus oli asjata. Kahjuks olin mina sunnitud läinud aastal, I Balti riikide majanduskongressi ajal, viibima välismaal, aga ma võin siiski heameelele konstateerida, et I kongressil on küsimusi arutatud täielikus üksmeeles ja jõutud ühistele seisukohtadele.

I kongressi otsuse kohaselt astus tööle praegu lõppev kongress.

Võib-olla hellitasid lootust need ringid, kes Balti riikide majanduslikele ja poliitilisele lähenemisele vaatavad viltu pilguga, et ei leita ühist keelt vahest sel kongressil. Praegu lõppev kongress on näidanud, et nad oma lootustes on eksinud. Me oleme kõikides küsimustes jõudnud ühisele arvamisele. Ma võin heameelele kinnitada: lahkarmised on meie vahel puudunud.

Millest on tingitud säärane hea kooskõla?

Ma arvan, et ma ei eksin, kui julgen kinnitada, et ühised mured meie majanduse edenemise tuleviku kohta on annud meile selle ühise keele.

Tahaksin heameelele kuulda, et järgmisel, III Balti riikide majanduskongressil meid üksnes ei ühendaks ühised mured, vaid ka ühised rõõmud. Selle viimase saavutamiseks olemegi meie neil kongressi päevil rakendanud tööle oma energia.

Suuri resultaate ei saavutata üleöö. Ei maksa hellitada lootust, et see kahe päeva pikkune mõtlevahetus võiks iseenesest juba luua kolme Balti riigi majandusliku üksuse. See on võimatu. Aga teed selle poole oleme rajanud, vagusid ajanud. Oleme seadnud üles tähiseid, mis juhivad ülesseatud eesmärgile. Ja ma arvan, et kui meie

majandustegelased nii Lätis, Eestis kui ka Leedu neid tähiseid peavad silmas ja kui meie kõik püüame ühisele eesmärgile, — siis on tehtud üks suurem töö. Ametlikul diplomaatial on kergem sammuda meie poolt rajatud radu.

Üksteisest arusaamine ja ühiste seisukohtade võtmine on rahvaste vahel alati kõige suurem lähenemise pant.

Selle pandi oleme nüüd annud. Järgmised sammud peavad näitama, kuidas me seda lüüstame.

Eesti rahvusühenda nimel avaldan tänu Läti ja Leedu rahvusühendadele nende lugupidamisväärsse koostöö eest. Erilist tänu avaldan Läti ja Leedu rahvusühendade esimeestele, härradele professor Birkhanile ja konsul Dobkevičiusele, kes eriti on aidanud kaasa konverentsi heaks kordaminekuks. Olgu tänatud härrad referendid läbimõeldud ettekannete eest, härrad sekretärid rohke ja püsiva töö ja tegevuse eest. Kõikidele härradele osavõtjatele suurim ja südamluim tänu. Oleme külvajad, ootame oma külvist löi-

kust! See lootus, mis meid on kihutanud tööle, kandku meid edasi järgmisde, III Balti majanduskonverentsile."

Lõppeks avaldas hr. Lassmann konverentsi nimel sooja tänu kogu presiidiumile, mida konverents kinnitas tormiliste kiiduavaldustega. Samuti avaldasid Läti ja Leedu rahvusühendade esimehed, professorid Birkhahn ja Dobkevičius tänu Eesti rahvusühendale, eriti selle esimehele hr. Puhkile konverentsi heaks kordaminekuks tehtud tööde eest. Sellega lõppis konverents, mis oli kestnud kaks päeva ja möödunud täielises üksmeeles. Leedu rahvusühenda esimees hr. Dobkevičius avaldas lootust, et konverents tuleval aastal Kaunases möödub sama viljakalt, milleks Leedu rahvusühenda tahab rakendada tööle kogu jõu ja energia.

Lõppeks oli Eesti rahvusühenda esimees hr. Puhk konverentsi liikmed ja külalised palunud oma juure kella 5 teele, kust suur osa Läti delegaate sõitis otse rongile.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Rahvusvahelise töökonverentsi ankeet teenijate tööaja normeerimise kohta kaubandus-tööstuskojas arutusel.

Teatavasti võeti rahvusvahelisel töökonverentsil, käesoleva aasta kevadel, üles teenijate tööaja normeerimise küsimus. Konverents otsustas saata kõigile konverentsist osa võtnud riikidele ankeetlehed terve rea küsimustega teenijate tööaja korraldamise soovitava kohta rahvusvahelise konventsiooniga. Nüüd oli see ankeetleht arutusel ka Kaubandus-tööstuskojas, kes asus selles küsimuses eitavale seisukohale.

Teenijate töötingimused ja teenistusolud on paljudel aladel väga lahkuminevad. Ka ühel ja samal alal töötavate teenijate töötingimused on mitmes riigis väga mitmesugused. Välismaal on teenijate tööaeg suuremalt jaolt pikem kui meil ja töö palju intensiivsem, seepärast võib ka seal teatud määral olla põhjendatud teenijate tööaja reguleerimine seadusandlikul teel. Meil aga ei ole kuulda olnud teenijate nurinat tööaja üle; ei ole ühelgi alal märgata ses asjas teenijate ja tööandjate vahel mingisugust teravust, mis põhjustaks riigivõimu vahelesegamist. Seepärast peaks küll meil jääma tööaja määramine endiselt

tööandjate ja teenijate omavaheliseks ajaks ja sündima vabal kokkuleppel. Kui mõnel alal töötavate teenijate töötingimused peaksid kujunema liiga raskeks ja peaks tekkima rahulolematust tööaja pärast, siis alles võiks kerkida üles küsimus, kas ei peaks seal riigivõim astuma vahele ja katsuma asja korraldada seadusandlikul teel. Igatahes peab algatus ses asjas tulema teenijate eneste poolt. Kõrvalt tulnud parandused võivad aga olla soovimata kui tööandjatele nii ka töötajatele ja ainult tuua segadusi ja raskusi.

Kui kuski tööolud mõnel alal töötavate teenijate tööaja suhtes on kujunenud ebamääraselt raskeks, siis peaks seal riigi oma seadusandlus neid korraldama, enne kui asuda rahvusvahelise konventsiooni juure. Et säärases küsimuses rahvusvahelist korraldust läbi viia ja konventsiooni maksma panna on äärmiselt raske, seda näitab asjaolu, et tööliste 8-tunnilise tööpäeva küsimus on veel rahvusvaheliselt lahendamata. Mitmesugustel aladel ja väga mitmekesistes oludes töötavate palgaliste teenijate tööaja suhtes on see aga veelgi raskem.

Ettetoodud põhjustel tuleb küll teenijate töö kestvuse rahvusvahelist reglementatsiooni kindlustava konventsiooni küsimuse ülestõstmist pidada vähemalt liiga varajaseks, kui mitte hoopis ebasoovitavaks.

Kaubandus-tööstuskoda korraldab maksuta kursused piimasaadustega kauplejale.

Ehkki piimaga ja piimasaadustega kauplemise määrus (Tallinna linnavolikogu poolt 20. juunil 28. a. vastu võetud) meil juba mõnd aega on maksev, võib siiski veel praegu panna tähele suuremaid puudusi piima ja selle saaduste müügi alal. Kahjuks ei mõisteta meil teha lihtsaimaidki analüüse piima koosseisu ja sisaldavuse kohta, isegi piima ja piimasaaduste alalhoidmises puuduvad paljudel algelised teadmised.

Eeltoodut silmas pidades korraldab Kaubandus-tööstuskoda Tallinna piimakaupmeestele Koja ruumes, Lai t. 45 (3. korral), lühemaajalised maksuta kursused piima ja piimasaaduste bakterioloogias ja piima keemias. Loengutel esinevad linna loomaarst dr. Arras, dr. Ruuben ja keemik hra A. Aljak.

Loengute algus oli teisipäeval, 3. detsembril s. a., kell 7 õhtul

Novembrikuu teisel poolel registreeritud uued firmad.

1. Johannes Aal, Nõmme, toiduainetekauplus.
2. Liisa Appert, Pärnu, toiduainetekauplus.
3. Aleksander Baldin, Tallinn, koloniaalkauplus.
4. Lisette Evert, Tallinn, puuvilja- ja maiustuste-kauplus.
5. Eugen Hausmann, Jõhvi al., karusnahkade, kirjutusmaterjali ja mänguasjade kauplus.
6. Ella Kullisaar, Polli v., vesiveski ja villatööstus.
7. Liisa Lamp, Haapsalu, toiduainetekauplus.
8. Riva Lasikin, Võru, koloniaalkauplus.
9. Mery Liiv, Võru, „Commercia“, võõrastemaja ja restoraan.
10. Tilo Mannov, Tallinn, lihakauplus.
11. Villem Matvei, Pornuse v., õllepood.
12. Bernhard Metsaluse, Tallinn, leivatööstus.
13. Karl Möller, Tartu, veoäri.
14. Salme Nordman, Tartu, arstiriistade töökoda.
15. Johannes Normann, Kohila v., toiduainetekauplus.
16. Hans Oja, Orajõe v., tuuleveski.
17. Karl Otti, Kudina v., tuuleveski.
18. Juulie Paju, Pärnu, toiduainetekauplus.
19. Peeter Palu, Päidla v., vesiveski.
20. Andreas Pentinen, Märjamaa al., rohu- ja värvikauplus.
21. Johannes Piigats, Laius-Tähkvere v., metsatööstus.
22. Ernst Piirak, Mäksa v., jahuveski.
23. Georg Ramm, Laiuse v., toiduainetekauplus.
24. Ida Ramm, Laiuse v., einelaud.
25. August Reimann, Viljandi v., saeveski.
26. Richard Riiberg, Kolga v., metsatööstus.
27. Jaan Riismann, Tori v., metsatööstus.
28. Karl Rosenvald, Laura al., segakauplus.
29. Arthur Rudissaar, Kabala v., liha ja elusloomade ülesostmine.
30. Jaan Ruusman, Jäärja v., metsatööstus.
31. Leo Ruut, Viljandi, jalanõudekauplus.
32. August Rästas, Uue Antsla v., vürtsikauplus.
33. August Sammelself, Aaspere v., toiduainetekauplus.
34. Jüri Sarap, Pati v., pudukauplus.
35. Oskar Sarv, Tallinn, tubakasaaduste ladu.
36. Marie Sassi, Viljandi, toiduainetekauplus.
37. Ferdinand Sassi, Tartu, puutööstus.
38. David Scheer, „Lux“, Tallinn, kosmeetika ja tehnokeemiline laboratoorium ja rohu- ja värvikauplus.
39. Jüri Seiob, Tallinn, saapakaupluse- ja -tööstus.
40. Amanda Sepp, Tartu, toiduainetekauplus.
41. Ernst Siegel, Tallinn, kaubanduskontor „Erno“, agentuur.
42. Aleksander Siim, Tuhala v., tuuleveski.
43. Hermann Siimann, Olustvere v., pagariäri.
44. Karl Sild, Rannu v., apteek.
45. Gustav Simmul, Veriora v., segakauplus.
46. Bernhard Simson, Torma v., tuuleveski.
47. Adele Sirge, Tartu, pagari- ja kondiitriäri.
48. Daniel Solnson, Antsla al., segakauplus.
49. Vladimir Stepanov, Põltsamaa, metsatööstus.
50. Eduard Sukk, Tartu, toiduainete- ja piimakauplus.
51. Eduard Surga, Kioma v., segakauplus.
52. Joesse Susik, Jõhvi al., pagariäri.
53. Emilie Sällik, Vaivara v., pagariäri.
54. Jaan Tabak, Juuru al., õllepood.
55. Elmar Tamme, Viljandi, elusloomade ja liha ülesostuäri.
56. Hans Tauts, Tõrva, limonaaditehas.
57. Nikolai Teetsov, V. Vändra al., naha-, saapa- ja kelladekauplus.
58. Leo Tiitsõ, Tartu, kirjutusmaterjaliäri.
59. Rudolf Tirul, Vastseliina v., riidevärvimistööstus.
60. Hilda Tomson, Pärnu, toiduainetekauplus.

61. Johannes Toolvelt, Tallinn, toiduainete-kauplus.
62. Johannes Toots, Narva, õlleladu.
63. Mihkel Triipan, Lümmada v., sega-kauplus.
64. Aleksander Tui, Massu v., koloniaalkauplus.
65. Linda Tuulbach, Vohnja v., segakauplus.
66. Ivan Tuuling, Kuresaare, segakauplus.
67. Jaan Tõllasson, Viljandi, võõrastemaja ja sissesõiduhoov.
68. Heinrich Tõrva, Suigu v., pudukauplus.
69. Mihkel Ubakivi, Lihula v., tuuleveski.
70. Johannes Umberg, Paldiski, värske kalaga kauplemine.
71. Viljandi õlleladu Heinz Ungern-Sternberg, Gustav Roosmann, Viljandi, täisühing.
72. Jaan Uus, Tallinn, elusloomadega ja lihaga kauplemine.
73. Anna Vaga, Viljandi, piima- ja toiduainete-kauplus.
74. Jaan Vaimel, Tapa, juukselõikusäri.
75. Jaan Vainult, Paasvere v., segakauplus.
76. Marie Valdmann, Kohila v., toiduainete-kauplus.
77. Madis Valeiko, Tallinn, toiduainete-kauplus.
78. Julius Vanaselja, Emmaste v., koloniaalkauplus.
79. Oleg Vassilkovsky, mehaanikatöökoda „Neptun“, Tallinn.
80. Pauline Vebermann, „Atelier des Modes“, Tallinn, õmblustöökoda.
81. Karl Veeber, Tartu, söögimaja ja sissesõiduhoov.
82. Liisa Veike, Valga, toiduainetekauplus.
83. Aleksander Viikmann, Saulepi v., tuuleveski.
84. Jonatan Viira, Tallinn, juuksetööstus.
85. Adolf Viira, restoraan „Sõber“, Tartu.
86. Martin Vilgats, „Põllumees“, Tallinn, talurahvakauplus.
87. Axel Vindi, Jõgeva v., saeveski.
88. August Visnapuu, Päidla v., jahuveski.
89. Grigori Vlasov, Kose v., toemaja.
90. Lilly Vollmann, Nõmme, lihakauplus.
91. Hilda Volmerson, Pärnu, kudumistöökoda.
92. August Vunder, Hageri v., vürtsipood.
93. Anna Väits, Tallinn, segakauplus.
94. August Värva, Päidla v., vürtsipood.
95. Eduard Väärman, Otepää al., liha- ja vorstikauplus.
96. Ferdinand Öunapuu, Püski v., sega-kauplus.
97. August Zuuta, Laanemetsa v., saeveski.

Novembrikuu teisel poolel tegevuse lõpetanud firmad.

1. Helma Falck, Pärnu, biiskviidi- ja väikekraami-kauplus.
2. Ernst Ingmann, Tallinn, autoladu.
3. Elisabet Martinson, Pärnu, toiduainete-kauplus.
4. Aleksander Oinas, „Rahva Sõna“, Tallinn, kirjastusäri.
5. Oskar Patrik, Tallinn, kauplemine jalgratastega ja nende osadega.
6. Marie Saar, Rakvere, raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus.
7. Heinz Ungern-Sternberg, Viljandi v., saeveski ja lauadööstus.
8. Selma Valdmann, Tallinn, toiduainete-kauplus.
9. Ado Vollmann, Tallinn, lihakauplus.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt.

Seisukorrast kaubanduses üldse.

Nõudmine ja hinnad välisurgudel on juba pikemat aega mitmete Eesti eksportkaupade väljaveoks ebasoodsad. Nii ei ole kartulitele tänava turge ja hinnad on odavad, linade hind on madal (Petseri linad (R. sort) maksid Tallinna börsikomitee andmeil Tallinnas aasta alul 1408 --1438,5 krooni, oktoobris ja novembris aga 1087 --1067,5 krooni per 1000 kg.) ja metsamaterjalide, kartulitärklise ja mõnede muude kaupade müük võistluse läbi allasurutud hindade pärast raskendatud. Niisuguses seisukorras on loomulik, et ka sisekaubanduses puudub elavus. Oma

osa siin on mõjunud kaasa ka soojad ja vihma- sed ilmad, mis maanteid on rikkunud, läbikäimist ja vedusid takistades. Tarvidust talvisest kehakattest ei ole niisuguste ilmadega olnud ja seepärast vastavas äritegevuses on valitsenud vaikus. Suuremat elavust äriilises tegevuses oodatakse talvete tulekul ja ühtlasi töötab pühade liginemine vähemalt väikemüügi-äridesse luua rohkem tegevust.

Riiklik teravilja ülesost.

Vabariigi valitsus on riigikogule esitanud seaduseelnõu teravilja ostmise kohta põllumeestelt 500.000 kr. väärtuses. Selle seaduseelnõu

taigi peab valitsus tasuks möödunud aastal antud seemnevilja-laenude arvel võtma vastu teravilja, kusjuures hinna ja tingimused määrab kindlaks valitsus. Seaduseelnõu põhjendatakse sellega, et teravilja hinnad praegu seevõrra on langenud, et need enam töötamist ei tasu. Korrapärasest laenutasumisest ei saavat üldse olla juttugi. Valitsuse poolt sel teel kokkuostetud lii kavatsetakse tarvitada kaitseväge tagavarade täiendamiseks ja seemnevilja reservi loomiseks. Põhjalasi tahetavat sellega ka suurveskitele avaldada survet, et need rohkem jahvataksid kodumaa teravilja.

Väliskaubanduse küsimusi.

Hiljuti käis Eestis Inglise delegatsioon, kelle ülesandeks oli leida teid ning abinõusid, kuidas elustada Eesti ja Inglismaa vahelist kaubanduslikku läbikäimist. Läbirääkimistel, kus võeti aluseks inglaste kava, selgus, et kaubandusliku läbikäimise elustamiseks eeldused on olemas; esijoones tuleks parandada kahe maa vahelise kaubandusorganisatsiooni. Eriti huvitab Eestit võiekспорт Inglismaale, kuna Saksamaal tollitõstmise tagajärjel on tekkinud turukonjunktuuri muutus. Läbirääkimistel puudutati ka kaubakrediidi küsimust Inglismaa poolt Eestile.

Piirituse produktsioon.

Aktiivivalitsus on otsustanud 1929./30. a. hooajal tellida ümmarguselt 5 miljonit liitrit piiritust, missugune tellimine jaotatakse 185 piiritusvabrikule. Sellest kvantumist kavatsetakse 1930./31. a. laasta turule umbes 3 milj. liitrit, kuna ülejääk kavatses jätta tagavaraks.

N.-Vene tellimised.

Ühenduses Eesti-N.-Vene kaubalepingu sõlmimisega on alanud läbirääkimised tellimiste asjus Eesti tehastele. Viimasel ajal on N. Vene

poolt tuntud huvi meie masinaehituse-tööstuse vastu, millele on tehtud teatavaid konkreetseid ettepanekuid. „Metallimpordi“ esindaja Blmov külastas Eestit ja avaldas arvamist, et Eestile N. Vene poolt suurem tellimine laevaehituse alal võiakse anda. Tingimused, nagu valmistamistähtaeg, tehnilised nõudmised jne., oleksid täiesti vastuvõetavad, kuna raskusi võiks tekitada vaid krediidi küsimus, kuna venelased nõuavad 2-aastast makсутähtaega.

Vekslite protestid vähenenud.

Oktoobrikuus on protestitud 7.012 vekslit 1.347 tuh. krooni summas. Viimastel kuudel on märgata veksliprotostide vähenemist. Protestiti vekslid:

augustikuus	2.038	tuh. kr. summas
oktoobri	1.347	„ „ „
septembri	1.380	„ „ „

Soome:

N. Vene lubab Soomele tellimisi. 1. nov. kutsumus N. Vene torgpred Erzinkian Helsingi ajalehtede esindajad enda juure, mispuhul ta neile seletas järgmist: k. a. suvel, kui Nõukogude tööstusringkondade delegatsioon viibis Eestis, pöörsid Soome töösturite esindajad tema, torgpredi, poole, paludes selgitada, kas Soome ei saaks ka mõnd tellimist N. Venest. Pärast seda, kui torgpredstvo Moskvaga läbi rääkinud, tulnudki sealt poolt tellimise ettepanek 3 Soome laevaehituse tehasele, 200 milj. Smk. eest. Vene kavatsenud tellida kuni 120 buksiiri ja prahiaurulaeva, peale selle veel äkkeid, kirveid ja muid põllutööriistu. Läbirääkimiste käigus tulnud aga ilmsiks, et Soome töösturid ei suuda tellimisi täita nii soodsatel krediidi tingimustel kui seda võivad Saksa, Prantsuse, Itaalia ja Rootsi töösturid. Viimased olevat valmis lubama 1 — 1½ aasta krediidi. Soome töösturid

A.-S. OSKAR KILGAS
TRIKOO-, PITSI- JA SUKAVABRIK

TALLINN VOLTA T. 3.

SUURIM VABRIK EESTIS

valmistab kõrges headuses: **SUKKI, SOKKE, LASTESUKKI, TRIKOO-PESU, SIIDTRIKOOD, SPORDIÜLIKONDI, PESUPITSE, PAELU, SIID-, POOLSIID- JA VILLAST KLEIDI- JA PESURIET.**

Kaubad varustatud vabriku märgiga ja saadaval üle maa.

Ehitusala

kogemusrikkale firmale

ära anda

Eesti jaoks

meie pottkivide (kacfel)

**esindus ja
edasimüük.**

Pakkumised saata aadressil:

**Abo Kakelfabriks Aktiebolag,
Turku, Soome.**

aga nõudvat 1/3 lepingu allkirjutamisel, 1/3 tellimise hinnast 2—3 kuu pärast ja ülejäänud osa kauba üleandmisel. Oleksid Soome töösturite krediidi tingimused sama soodsad kui teistel, siis, tähendas torgpred, eelistaks N. Vene alati tellimiste Soome mahutamist mõnesse muusse maasse mahutamisele. Lõpuks teatas torgpred, et N. Vene kõrgema majandusnõukogu eridelegatsioon sõidab varsti Rootsi tööstusoludega tutvuma. See delegatsioon peatuvat ka Soomes mõne aja.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

I. A. Sisseveotariifis.

Mehaaniline segu „Gummatect“, mis on asfaldi ja kaučuki segu lahustatud bensoolis, t.-t. § 71 p. 7 alla kuuluvaks (t.-k. ots. nr. 3268/3218 — 9. XI 29. a.).

Lihtne kausitaoline portselanist valge tuhatoos t.-t. § 76 p. 1 alla kuuluvaks kui portselanist valged teosed eraldi nimetamata (t.-k. otsus nr. 3272 — 9. XI 29. a.).

Vasest ja vasesulatisest orna-

Šokolaadi-, kompveki- ja biskviidi-
vabrik

R. KLAUSSON

Tallinnas Jahu t. 5.

ŠOKOLAAD,
KOMPVEKID,
KARAMELLID,
BISKVIIT.

Vabrik on varustatud kõige moodsamate biskviidivalmistusseadiste ja aurukõpsetusahjuga Eestis. Seepärast on R. Klaussoni biskviit valmistatud puhtaimal kujul ja on ka parim.

V. ENGEL

Tallinnas, Pikk tän. 45

Telefon 26-53

Soovitame suures valikus

Elektrimootoreid,

triikraudu, keedunõusid ja armatuure,

Philips- ja Osram-lampe

ja igasuguseid elektri- ja raadiotarbeid.

Võtame vastu elektervalgustuse ja -jõu sisseadete töid ja jõujaa-
made ülesseadmisi.

mendid looma peaga, naise peaga või naise kujutistega, hõbetatud, tarvitavad albumite kaane ilustusena, raskusega alla 500 gr. tükis, t.-t. § 149 p. 4-b alla kuuluvaks kui vasest teosed hõbetatud (t.-k. otsus nr. 3283 — 16. XI 29. a.).

Paberist kokkukleepimise teel valmistatud toruke niidi kerimiseks t.-t. § 177 p. 1-e alla kuuluvaks samal alusel kui papist toruke niidi kerimiseks, talitades t.-s. § 216 kohaselt (t.-k. otsus nr. 3290 — 16. XI 29. a.).

Papist noatupp, mille ülemisel äärel nahast lisandus noatupe nõöbi külge kinnitamiseks, tupel väljapressitud mustriks ilustused, t.-t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks kui papist teosed ilustatud (t.-k. ots. nr. 3264 — 9. XI 29. a.).

Kartoteegi süsteemi juures tarvitavad kaaned, mis valmistatud vahariidega (pegamoidiga) ületõmmatud papist, kaantele sisse kinnitatud raudplekist plaadid äärtega, kuhu mahutatakse traadid kaartide paigutamiseks, t.-t. § 177 p. 6 alla kuuluvaks kui kartonaažitöö (t.-k. ots. nr. 3259 — 9. XI 29. a.).

Naise särgi siidist õlapeal, mille otstel nõopaugud, t.-t. § 209 p. 6 alla kuuluvaks kui kandeasjad siidkangast (t.-k. ots. nr. 3247 — 9. XI 29. a.).

Lihvitud värvilisest klaasist väikesed kivikesed, mille äärtel augukesed niidi jaoks, t.-t. § 214 p. 1 alla kuuluvaks kui klaasist helmed (t.-t. otsus nr. 3270 — 9. XI 29. a.).

Puurull, millele traat keritud, tollita läbilastavaks kui traadi tarvilised pakkimisabinõud (t.-k. otsus nr. 3252 — 9. XI 29. a.).

Meesterahva villased ketrid lepingu tariifi alla kuuluvaks, võttes arvesse, et Eesti-Prantsuse kaubanduse-lepingu tektis § 209 ex p. 4 on tähendatud ka „muud riiete esemed eraldi nimetamata“ (t.-k. otsus nr. 3273 — 9. XI 29. a.).

Portselanist valged kujud: a) elegant, b) puudritoo, mille kaane käepidemeks istuv naine, c) lamav janes, d) tuhatoo, mis kujutab endast naist korviga, e) Kristuse kuju, f) tuhatoo, mis kujutab endast istuvat last, kelle seljataguseks korv — t.-t. § 76 p. 3 alla kuuluvaks kui portselanist ühevärvilised teosed tubade kaunistamiseks (t.-k. otsused nr. nr. 3260, 3261, 3263 — 11. XI 29. a.).

Portselanist mitmevärvilised kujud: a) puudritoo, mille kaane käepidemeks istuv naine, b) karu, c) istuv koer, d) tuhatoo, mis kujutab endast kala lahtise suuga, e) tuhatoo, mis kujutab endast lindu lahtise suuga, f) lamav naine, kellele supelkostüüm selga maalitud, g) sigarihoidja, mis kujutab endast neegri-poissi, ümbritsetud topsikutega, k) lamav põialpoiss, h) korv, mille äärel klaasist lind, l) tuhatoo, mis kujutab endast istuvat elevanti klaasist silmadega — t.-t. § 76 p. 4 alla kuuluvaks kui portselanist mitmevärvilised teosed tubade kaunistamiseks (t.-k. otsused nr. nr. 3260, 3261, 3263 — 11. XI 29. a.).

Portselanist asjad ja kujud: a) näpuniisutaja, mis kujutab endast kaussi, mille sees kummist käsn, b) pudeli kork, mis kujutab lapse pead kaelaga, kaela külge kinnitatud kork pea kinnitatud kaelale kummipaela abil ja annab liikuda, c) lõhnaõlipudel — kujutab endast poisi kuju, kelle mütsiks kork metall-osaga, d) madrus, kelle käes kangast õis, e) jõuluvana, kelle käes taimeosast jõulukuusk, f) neegrinaine, kel taimeosadest kleit, g) poiss, kelle pea kinnitatud kehale kummipaela abil ning annab liikuda — t.-t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks kui portselanist pudukaup eraldi nimetamata (portselanist teosed tubade kaunistamiseks teiste materjalide lisandusega peale metalli (t.-k. otsused nr. nr. 3260, 3261, 3263 — 11. XI 29. a.).

Toiduainete turg.

London.		Pärnu H. D.	£	60.0
11. XII. Nisu, kaal—496 Ingl. ni.		Slanetz U/A Medium	"	66.10 — 68.0
Northern Manitoba	£ 52/6	7. XII. Bacon, kaal 112 Ingl. n.		
Hard Winter	" 46/6	Iiri	sh.	105.— 118.—
Rosario Santa	" 46/—	Daani	"	104.— 110.—
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		Kanada	"	100.— 106.—
Manitoba	" 37/3	Hollandi	"	95.— 105.—
Austraalia	" 34/3	Munad, kaal — 120 Ingl. naela		
Kansas	" 37/6	Inglise	sh.	33.— 34.—
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —		Daani	"	26.— 28.—
376 Ingl. naela.	" 28/—	Või, kaal — 112 Ingl. n.		
California, kaal — 424 Ingl.		Uus-Merimaa	"	— —
naela	" 40/—	Austraalia	"	162.— 176.—
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela		Daani	"	184.— 186.—
La Plata	17/10½	Läti	"	— —
Canada Nr. 2	" —	" soolatud	"	— —
7. XII. Linad, cif.		Eesti	"	— —
Riga	" 59.0	" soolatud	"	— —
		Siberi	"	— —
		Uus Merimaa	"	— —

Hamburg.

11. XII. Nisu.

Sisemaa, tonni eest Rmk.	250—252
Manitoba, cif 100 kg. eest term. fl.	14.25
Western II, cif 100 kg. eest loco fl.	—
Hard Winter II, 100 kgr. eest termini fl.	12 80
Ameerika jahu, 100 kgr. eest termini \$	—

Rukis.

Sisemaa, tonni eest loco Rmk.	184—186
---	---------

Kaerad.

Sisemaa, tonni eest Rmk.	182—184
------------------------------------	---------

Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest	—
-------------------------------	---

Odrad, talve

Sisemaa, tonni eest	—
-------------------------------	---

11. XII. Suhkur.

Hollandi, laadimisel £	10 6
C. S. R. — do — "	10,
Poola, laadimisel "	9,7 ¹ / ₂
Dets. "	9'10
Aprill — juuni "	10'6
Juuli — august "	10/10 ¹ / ₂

11. XII. Riis, Burmah II, 50 kg. eest

13/10¹/₂

11. XII. Rasv.

American Purelard eest \$	—
Steamlard "	—

10. XII. Või, Berliini en gros

hinnad, tsentneri eest:

Sisemaa või I sort Rmk.	176—
" " II " "	159—
" " III " "	149.—
Eesti "	180—181
Läti punane "	—
" must "	—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	29. XI	30. XI	2. XII	3. XII	4. XII	5. XII	6. XII	7. XII	9. XII	10. XII	11. XII
Frank	123 85	123 85	123 85	123 88	123 92	123 94	123 98	123 97	124 03	124 01	123 96
Dollar	4.8790	4.8791	4.87 ²⁰ / ₃₂	4.8806	4.8816	4.88 ¹ / ₄	4.8827	4.8828	4.8832	4.8839	4.8821
Rootsi kroon	18.13 ³ / ₄	18.13 ³ / ₄	18.12 ⁵ / ₈	18.11 ⁷ / ₈	18.11	18.11 ¹ / ₄	18.10 ³ / ₈	18.09 ⁷ / ₈	18.09 ³ / ₄	18.09 ³ / ₈	18.19
Daani kroon	18.198	18.198	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ³ / ₄	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ¹ / ₄	18.18 ⁷ / ₈	18 18 ⁷ / ₈	18 18 ⁷ / ₈	18.18 ⁷ / ₈	18.18 ³ / ₄
Norra kroon	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₄
Saksa mark	20.38	20 38 ¹ / ₈	20 885	20.38	20.38 ¹ / ₄	20.38 ³ / ₄	20 38 ⁵ / ₈	20.38 ¹ / ₄	20.38 ⁷ / ₈	20.38 8	20.39 ¹ / ₈
Soome mark	194 02	194.07	194.15	194.07	194.10	194.10	194.15	194.15	194.22	194.17	194.20
Floriin	12.0925	12.09	12.0896	12.0891	12.0912	12.0956	12.0975	12.0975	12.0962	12.0950	12.0937
Liira	93.17	93.19	93.18	93 21	93 23	93.22	93.26	93.26	93.26	93.26	93.26
Helveetsia fr.	25.13	25.12	25.12 ³ / ₈	25 11 ³ / ₄	25.11 ¹ / ₈	25.11 ¹ / ₄	25.11 ⁵ / ₈	25.12	25.12	25.13	25.12 ¹ / ₈
Čehhosl. kr.	164 43	164.45	164.43	164.45	164.55	164.56	164.62	164.65	164.62	164.56	164.59
Belgia frank	34.87	34.87	34.87	34.87	34.86 ⁵ / ₈	34.87 ¹ / ₄	34.87 ¹ / ₈	34.86 ⁷ / ₈	34.86 ⁷ / ₈	34.86 ⁵ / ₈	34.87
Sillingid	34 67	34.67	34.67	34.67	34.65	34.66	34.68	34.67	34 68	34.68	34.69
Pengo	27.78	27.78	27.78	27.78	27 75	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.20	25.21	25.20	25.21	25.21	25.21
Litt	48.75	48.75	48.75	48 75	48 75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ.	9.48	9.48	9.48	9.48	9.48	9.48	9.48	9.48	9.49	9.48	9.49
Eesti kroon	18.20	18.21	18.21	18.20	18.20	18.21	18.20	18.21	18.20	18.20	18.21
Höbe p/unts	22 ⁹ / ₁₆	22 ⁹ / ₁₆	22 ¹ / ₂	22 ⁷ / ₁₆	22 ⁷ / ₁₆	22 ⁵ / ₈	22 ⁵ / ₈	22 ¹¹ / ₁₆	22 ⁵ / ₈	22 ⁵ / ₈	22 ⁵ / ₈
Plaat. p/unts			232/6					232/6			
Kuld p/u.											
	B E R L I N										
	29. XI	30. XI	2. XII	3. XII	4. XII	5. XII	6. XII	7. XII	9. XII	10. XII	11. XII
Naelsterling	20.385	20.379	20.381	20.376	20.38	20.384	20.384	20.382	20.385	20.388	20.388
Frank	16.46	16.46	16.46	16.455	16.445	16.445	16.435	16.44	16.445	16.44	16.445
Dollar	4.1675	4.177	4.1775	4.176	4.1755	4.1765	4.1745	4.1745	4.1750	4.1745	4.1755
Rootsi kroon	112.38	112.36	112 42	112.45	112.51	112.54	112.53	112.58	112.61	112.32	112.68
Daani kroon	112 00	111.98	112.03	111.98	112 02	112 02	112.02	112.04	112.07	112.10	112.12
Norra kroon	111.95	111 93	111.95	111.92	111 92	111.92	111.92	111.92	111.98	111.96	111.98
Soome mark	10.498	10.498	10.498	10.496	10.495	10.495	10.496	10.496	10.496	10.493	10.495
Floriin	168 75	168.54	168.56	168.54	168 54	168.53	168.43	168.49	168.52	168.59	168.61
Liira	21.865	21.685	21.87	21.87	21.86	21.86	21.86	21.855	21.855	21.85	21.855
Helveetsia fr.	81.10	81.11	81.105	81.11	81.145	81.185	81.14	81.14	81.15	81.12	81.145
Čehhosl. kr.											
Belgia frank	58.44	58.435	58.435	58.435	58.435	58.445	58.435	58.43	58.44	58.455	58.455

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).		Kroonid.		Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg.	46.00 - 48.00	Liha, looma, I sort	0.45—0.65
" sõre, Ameerika ja Inglise	"	47.00—48.00	Ölikoogid, linaseemne	100 kg. 19.00
"J. Puhk ja Pojad" suurveski	"	47.00—48.00	" päevalille	" 19.40
Jahu: rukki	"	14.10—15.20	" suhkrupeedi	" 10.60
rukkipüül	"	21.80—23. -	" kookos	" 17.75
nisu, pehme -	"	37.50—47.00	Jahu, päevalille	" 20.—
sõre	"	37.50—47.00	Segajõutoit I s.	" 19.20
"J. Puhk ja Pojad" suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga.			II s.	" 15.80
Püüljahu:			Soja tangud	" 19.50
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	26.50		Nisukliid	" 10.00—10.80
harilik	—		Puuvillane riie, Bjas netto	meeter 0.57—0.72
"Eesti Parem" saiajahu à 50 kg.	45.00		" Mitkal	" 0.44—0.53
"Kalev"	42.50		Lina, Pelteri saatejaam	" 976—1006.50
"Taara"	41.50		" Võru	" 976.—
"Kungla"	39.50		" Lüvi	" 915.—945.50
"Sampo"	37.50		" Tartu	" 915.—945.50
Manna	48.50		Linaseemneõli 90% basis	100 kg 27.45—27.05
Granular	44.50		Linaseemned, külvi 97 $\frac{1}{2}$ %	" 29.30—31.70
" poolsõre	47.—		Kivisüsi, auru, Yorkshire,	
sõre	47.50		2 korda pestud	1000 kg. 26.00—27.00
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" Newcastle	" 27.50—28.00
Jahu: rukki	"	14.15—15.70	Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	" 40.—
" " püül	"	20.60—21.20	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohtla j.	" 6.10
" nisu, pehme — sõre	"	36.90—46.40	" I " B	" 5.50
Nisu, Eesti	"	22.20—23.20	" II " B	" 4.90
Rukis, Eesti	"	13.70—14.00	" III	" 2.75
" Saksamaa	"	13.40—13.70	" fenolaat, netto	100 kg. 9.50
" Poola	"	13.40—13.70	" gudrong, brutto	" 12.25
Kaerad, toidu, Eesti	"	12.50—12.80	" pigi	" 11.25
" Saksamaa	"	13.00—13.20	" tooresõli, netto	" 9.25
Odrad, õlle	"	15.70	" mootornafta	" 1).—
" toidu	"	14.00—14.30	Riigi turbatööstus "Turvas"	100 kg. 12.85
" Eesti	"	14.00—14.30	Raud, sordi	" 15.00—16.00
Herned, rohelistes	"	31.—32.—	" vits	" 17.00—28.00
Riis, Burma II	"	38.50	" plekk	" 18.00—28.00
Kartulid, eksport	"	3.40—3.60	" plekk, tsingitud	" 34.00—37.00
" piirituse	"	2.75—3.—	" talad	" 14.00
Kartulitärklis "Superieur"	"	30.50—32.—	Teras, Inglise	" 75.00—100.00
Sirup, kartuli, 42%o	"	40.—	" Saksa	" 75.00—150.00
Glükoos	"	38.—	" vedru	" 27.50—30.50
Või, eksport, I sort	1 kg.	2.75—2.80	" tööriistade	" 73.25—85.40
Margarin, välismaa	"	1.17—1.22	" talla, ree	" 18.—
" kodumaa	"	1.09—1.15	Inglitina	" 500.—
Kaseiin, Eesti	100 kg.	74.—78.—	Seatina	" 63.00—65.00
Juust "Schweitsi", kodumaa	1 kg.	2.00—2.10	Vaskplekk, punane	" 200.00—220.00
Munad, eksport, Is. (kast 360 tk.)	kast	45.00—46.80	" valge	" 185.00—220.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.30—1.75	Tsinkplekk	" 90.00—95.00
" Inglise	"	1.25—1.45	Masinaõli,	" 27.00—28.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.60—2.80	" Poola	" 24.40—26.80
" Kes-Ameerika sordid	"	3.30—4.80	" Ameerika	" 29.00—31.50
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.20—5.65	Mootorõli	" 35.40—42.70
" Orange Pekoe, Java	"	4.70—5.30	" Poola	" 38.50—39.60
" Moring, Hiina	"	2.70—2.95	Autoõli, Ameerika	" 39.65—103.70
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	" Poola	" 45.75—61.00
" " C.-Slov.	"	33.50	Linaseemneõli	" 90.00—94.00
" " Vene	"	—	Värnis	" 90.50—85.00
" " Poola	"	33.—	Tsilindriõli, Ameerika	" 34.00—35.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun			" Vene 280 ^o	" 33.00
jaam Irboaka ja Narva	"	3.40	" " 320 ^o	" 65.00—70.00
" Saksa	"	3.40	" Ameerika 280 ^o	" 31.50—36.60
Heeringad, Yarmouth, Matties tünn			" " 320 ^o	" 44.00—54.90
" Schoti Matties	"	40.00—48.00	Nafta, Vene	" 12.50—13.00
Heeringad, Schoti Mattiull	tünn	42.00—50.00	" Ameerika	" 11.90—12.50
" Islandi	"	23.00—25.00	" Poola	" 12.20
Liba, sea, I sort	1 kg.	1.05—1.10	Petrooleum, Vene, sisternid ja	
			vaadid	" 18.35—20.00
			" Am., sistern. ja vaadid	" 18.35—20.00
			Bensin, Vene	" 44.15
			" " II sort	" 41.40

PIKALAENU PANK

TALLINN, HARJU TÄN. Nr. 33.

Pank annab: hariliku protsendiga (9^{0/0}) laene: põllumajandusele, tööstusele, ehitustegevusele, laevandusele, omavalitsustele ja ühistegelistele ühingutele.

Peale selle annab pank tähtajalisi laene mitmesugustel kindlustustel 6 kuust kuni 5 aastani eritingimustel soodustatud (6—7^{1/2}^{0/0}) protsendiga ühistegelistele rahaasutustele, kalandusele, kalakaubandusele, ühispiimatalitustele ja seemnevilja ja väetisainete ostmiseks põllupidajatele.

Panga Keskasutuse asukoht on Tallinnas, kuid Pank tegutseb kogu Vabariigis oma volinikkude kaudu Eesti Panga osakondades: Haapsalus, Kuresaares, Narvas, Paides, Pärnus, Petseris, Rakveres, Tartus, Valgas, Viljandis, Võrus.

PIKALAENU PANGA TELEFONIDE Nr. Nr.

President P. Öpik,

kab. Harju tän. 35 (2) 14-91

krt. " " 31 (20) 1-59

Direktor P. Kurvits,

kab. Harju tän. 33 (2) 32-34

krt. " " 31-3 (20) 2-25

Direktor B. Rostfeld,

kab. Harju tän. 33 (2) 27-87

krt. Tatari tän. 21b-8 (20) 1-46

Inspektor, kab. Harju tän. 33 (20) 1-68

Pearaamatupidaja Harju tän. 33 (200) 65

Hüpoteekjsk., juriidil. büroo hindajad ja sekretär (2) 14-73

Kaugekõned, riiklikk. laen. jsk., varakamber ja kassa (2) 18-20

Mitmesuguste laenude jsk. (200) 69

Pikalaenu Panga volinikkude telefoni nr. nr. kohapeal.

Haapsalu 26
Kuresaare 26
Narva 14
Paide 30
Petseri 14
Pärnu 50

Rakvere 36
Tartu 7-18 & 1-90
Valga 18
Viljandi 49 & 58
Võru 80

SUURVESKI
J. PUHK & POJAD
TALLINNAS

Tartus Narvas Pärnus Viljandis Valgas Petseris Rakveres Türi

Alati laos saadaval:

Nisupüülid:

sõre, poolsõre, Eesti parem,
Kalev, Kungla, Sampo

ja Manna

Rukkipüülid

Rukkijahud

Rukis - Kaer - Odrad

Suhkur

Riis - Heeringad - Sool

ja muud kolonlaalkaubad.

Thomas Clayhills & Son
Reval

Spedition — Schiffsagenturen — Befrachtungen

Eigene Speicher mit Gleisanschluss

Eigene Schlepper und Leichter

Regelmässiger Schiffsverkehr

Reval-Stockholm und Reval-Stettin

AGENTEN für

Bergenske Baltic Transport Ltd.	— Danzig
Deutsche Orient-Linie	— Stettin-Hamburg
Pernauer Reederei A.-G.	— Pernau
Ernst Russ	— Hamburg
Stettiner Dampfer-Compagnie A.-G.	— Stettin
Stockholms Rederiaktiebolag „Svea“	— Stockholm
Worms & Cie	— Le Havre

Telegr.-Adresse: CLAYHILLS + TALLINN

Telef. 1-18, 26-76